

På gång inom EU

VÅREN 2015

Sveriges
Kommuner
och Landsting

På gång inom EU

VÅREN 2015

Upplysningar om innehållet:

Louise Andersson, 08-452 70 97, louise.andersson@skl.se

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2015

ISBN: 978-91-7585-233-1

Omslagsfoto: European Union 2015 - EP/Didier Bauweraerts

Produktion: Kombinera

Tryck: LTAB, 2015

Förord

I *På gång inom EU* kan du läsa om det senaste som har hänt och som kommer att hända inom EU som påverkar svenska kommuner, landsting och regioner. I vårens nummer presenterar vi också SKL:s tolv prioriterade EU-frågor som vi avser följa extra nära under år 2015.

Under året kommer arbetet i EU att präglas av satsningar på sysselsättning, tillväxt och investeringar. Vägledande är de tio politiska prioriteringarna som kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker presenterade i höstas. Dessa märks framför allt i den nya kommissionens första årliga arbetsprogram, där nya förslag kommer att baseras enbart på prioriteringarna. Det gäller särskilt initiativ inom tillväxt, energi och den digitala inre marknaden.

En fråga som ligger i hetluften är förhandlingarna om det nya handelsavtalet mellan EU och USA, det så kallade TTIP-avtalet. För SKL är det särskilt viktigt att synliggöra TTIP:s förhållande till offentligt finansierad verksamhet så att organisationsfriheten och den kommunala självstyrelsen inte överträds. Andra viktiga frågor att bevaka under våren är de förslag som kan komma att presenteras inom ramen för energiunionen och den digitala inre marknaden. Efter fleråriga diskussioner om en ändring av arbetstidsdirektivet väntar vi nu på en översyn av direktivet efter det nyligen avslutade samrådet. För SKL:s del är det särskilt viktigt att möjligheterna för kollektivavtalslösningar i direktivet kvarstår, samt att schemaläggning och arbetstid hanteras lokalt.

Under våren kommer också den investeringsplan om 315 miljarder euro att behandlas av rådet och Europaparlamentet. Insatsen ska komplettera och stimulera befintliga satsningar inom områden som ger stor ekonomisk och samhällelig avkastning såsom hälso- och sjukvård, utbildning, forskning och innovation. Hur den lokala och regionala nivån kommer att involveras i fonden återstår att se och SKL bevakar frågan nära.

Frågor som kommissionen har beslutat att skjuta upp, men som fortsätter att vara viktiga områden för förbundet att bevaka är till exempel de reviderade avfallsdirektiven där mer ambitiösa förslag kan väntas under året. Det gäller också översynen av EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi, Europa 2020, som har skjutits upp till år 2016. SKL fortsätter ha en löpande dialog med Statsrådsberedningen och arbetsmarknadens parter om sysselsättnings- och tillväxtfrågor inom ramen för strategin. SKL avser också verka för att för att säkerställa ett lokalt och regionalt inflytande vid en eventuell revidering av strategin och de nationella målen.

Texterna i *På gång inom EU* är skrivna av experter på de olika avdelningarna inom SKL i samarbete med Internationella sektionen. Den elektroniska versionen innehåller dessutom länkar som leder dig vidare till ytterligare information. Den finns att ladda ner på www.skl.se/eu. Vi tar tacksamt emot synpunkter på innehåll och utformning. Nästa nummer planeras till oktober 2015.

Stockholm i mars

Jerker Stattin

Chef Internationella sektionen

Sveriges Kommuner och Landsting

Innehåll

- 6 **Kapitel 1. EU:s styrning, framtid och horisontella frågor**
- 6 Översyn av Europa 2020-strategin framskjuten till 2016
- 7 Överläggningar om Europarådets rekommendationer om den kommunala självstyrelsen i Sverige
- 7 Krav på att registrera sig i EU:s lobbyregister
- 8 Svenskar får ordförandeposter i Regionkommittén
- 8 EU:s utvecklingssamarbete – Europaåret 2015 och pågående processer

- 9 **Kapitel 2. Regional utveckling och samarbete**
- 9 En investeringsplan för Europa
- 10 Den nya sammanhållningspolitiken nästan helt klar
- 13 Jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering i EU:s strukturfonder

- 14 **Kapitel 3. Sysselsättning och arbetsmarknad**
- 14 Flera EU-direktiv på arbetsrättsområdet ses över under 2015
- 14 Översynen av arbetstidsdirektivet fortsätter
- 15 Ny EU-strategi för arbetsmiljö 2014-2020
- 16 Refit – enklare och billigare EU
- 16 Förhandlingar om ett nytt gemensamt arbetsprogram mellan arbetsmarknadens parter på EU-nivå
- 16 Gemensam sysselsättningsanalys
- 16 Genomförande och uppföljning av riktlinjer för äldre arbetskraft
- 17 Pågående insatser mellan HOSPEEM och EPSU

- 18 **Kapitel 4. Miljö, energi och klimat samt transporter**
- 18 Ett resurseffektivt Europa – klimat och energi
- 19 Förhandlingarna fortsätter om luftpaketet
- 20 Hållbar stadsutveckling i EU:s politik
- 21 Förordning om offentlig kontroll av bland annat livsmedel
- 21 Fjärde järnvägspaketet
- 22 Hamnar och inlandssjöfart meddelanden och förslag till förordning

- 23 **Kapitel 5. Vård, omsorg och folkhälsa**
- 23 EU:s nya tobaksregelverk
- 24 Riktlinjer för patient- och kvalitetsregister
- 24 Arbetet med ny lagstiftning om medicintekniska produkter fortsätter
- 25 Europeiska referensnätverk (ERN)
- 25 Förslaget till nytt transparensdirektiv dras tillbaka

- 26 **Kapitel 6. Inre marknaden och konkurrensfrågor**
- 26 TTIP – Mot ett nytt handelsavtal med USA
- 27 Den framtida mervärdesbeskattningen
- 27 Implementering av upphandlingsdirektiven
- 28 E-upphandling och e-handel
- 29 Direktiv om e-fakturerings och utredning om e-fakturerings i offentlig sektor
- 30 Moderniseringen av EU:s statsstödsregler

31	Kapitel 7. Jämställdhet och mänskliga rättigheter
31	Anti-diskrimineringsdirektiv prioritet för kommissionen
31	Diskussioner om reviderat mammaledighetsdirektiv fortsätter
32	Direktivet om könsfördelning i börsnoterade bolagsstyrelser - diskussionerna fortsätter
32	EU:s jämställdhetsstrategi efter 2015
32	Jämställdhetsdeklarationen och pilotprojektet om indikatorer
33	Arbetet med mänskliga rättigheter på lokal nivå i Europa
33	HBT-personers situation i kommunerna
34	Kapitel 8. Digitalisering, forskning och kultur
34	Digitala vägen till morgondagens europeiska välfärd
34	Förordning om en europeisk inre marknad för elektronisk kommunikation
35	Ramprogrammet för forskning, utveckling och innovation är igång
35	Ny arbetsplan för kultur
37	SKL:s prioriterade EU-frågor 2015
39	Ordlista
47	Kontakt

EU:s styrning, framtid och horisontella frågor

Översyn av Europa 2020-strategin framskjuten till 2016

Under hösten 2014 öppnade kommissionen ett offentligt samråd om Europa 2020-strategin i halvtid. En remissammanställning presenterades i februari 2015. Kommissionen har dock beslutat att skjuta på översynen av strategin till 2016. Därmed fattade stats- och regeringscheferna inte heller något beslut om revidering av strategin på vårtoppmötet i mars.

EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi Europa 2020 antogs år 2010. I strategin sattes fem överordnade mål som EU ska nå senast år 2020 inom sysselsättning, forskning och utveckling (FoU), klimatförändringar och energi, utbildning samt kampen mot fattigdom och social utestängning. För att påskynda framstegen på EU-nivå lade kommissionen fram sju flaggskeppsinitiativ med tillhörande arbetsprogram på områden som ansågs särskilt viktiga för tillväxten. Strategin har fungerat som utgångspunkt för EU-insatser inom den inre marknaden, EU:s budgetram för 2014–2020 och EU:s politik för yttre åtgärder.

För att övervaka och främja det nationella genomförandet av Europa 2020 uppmanades medlems-

staterna att sätta upp egna mål och ange detaljerade åtgärder i så kallade nationella reformprogram. Programmen ses över årligen på EU-nivå som en del av den europeiska planeringsterminen. Den europeiska planeringsterminen är tänkt som ett sätt att stärka den ekonomiska styrningen i EU och inledes för första gången i början av år 2011. Den har nu etablerat sig som den nya årliga politiska cykeln för ekonomisk styrning och övervakning på EU-nivå.

Europa 2020-strategin berör flera politikområden som i Sverige är kommuners, landstings och regioners ansvar. SKL anser att ett förstärkt deltagande av kommuner och regioner, liksom av arbetsmarknadens parter på nationell och europeisk nivå, är avgörande för att Europa 2020-strategin ska bli mer framgångsrik än den föregående Lissabonstrategin. Förbundet betonar i sammanhanget vikten av EU:s sammanhållningspolitik som ett centralt verktyg för att nå strategins målsättningar.

SKL träffar löpande Statsrådsberedningen och arbetsmarknadens parter för att diskutera tillväxt- och sysselsättningsfrågor inom ramen för Europa 2020-strategin.

SKL: Europa 2020-strategin, Yttrande om halvtidsöversynen av Europa 2020-strategin (2014), Kartläggning Europa 2020-strategins regionala förankring

Kommissionen: Europa 2020-strategin, Samråd om halvtidsöversynen av Europa 2020

Regeringen: Europa 2020-strategin

Regionkommittén: Europa 2020 Övervakningsplattform, Aten-deklaration om Europa 2020-strategin

Kontaktpersoner:

Annika Lindberg, annika.lindberg@skl.se, 08-452 71 63

Anna Kleen, anna.kleen@skl.se, 08-452 77 62

Malin Looberger, malin.looberger@skl.se, 08-452 75 58

Helena Gidlöf, helena.gidlof@skl.se, 08-452 73 77

Överläggningar om Europarådets rekommendationer om den kommunala självstyrelsen i Sverige

Europarådets medlemsländer övervakas återkommande utifrån hur väl regeringar och statliga myndigheter följer Europakonventionen om kommunal självstyrelse. Europarådets kongress för lokala och regionala organ (CLRAE) ansvarar för övervakningen och avger därefter en rekommendation till landet i fråga.

Under 2013 övervakades Sverige. Ett granskningsteam träffade företrädare för såväl kommuner, landsting och regioner som regering och riksdag. Den rapport som togs fram behandlades av CLRAE våren 2014 som beslutade om ett antal rekommendationer till den svenska regeringen.

Baserat på CLRAE:s rekommendationer till Sverige framhåller SKL särskilt betydelsen av att ett formellt samrådsförfarande upprättas. Ett sådant samråd leder till bättre lagstiftning och effektivare implementering samtidigt som det kan bidra till ökad förståelse och bättre samspel mellan samhällsnivåerna.

SKL anser att det är angeläget att proportionalitetsprincipen tillämpas konsekvent. Det förutsätter att departement och statliga utredningar tar fram det underlag som krävs för att göra en seriös proportionalitetsbedömning. SKL konstaterar att regeringen har tillgång till de verktyg som krävs men att den behöver ta initiativ för att dessa ska komma till regelmässig användning.

Förbundet har vid upprepade tillfällen framfört kravet att statsbidragen bör indexeras och kopplas till demografiska förändringar. Förutom att säkra att statsbidragen värdesäkras så skapar detta tydligare planeringsförutsättningar och därmed bättre möjligheter för ett långsiktigt förbättringsarbete

SKL presenterade rapporten för regeringen i december 2014 och uppvaktade kommunministern vid ett möte i mars 2015. SKL kommer fortsätta diskussionen om rätten till konsultation som innebär att regeringarna i Europarådets 47 medlemsländerna inte får fatta beslut som kommer att påverka lokal och regional nivå utan att först konsultera, överlägga och vid behov förhandla med dessa.

SKL: Sveriges arbete i CLRAE, Kommunalt självstyre

Europarådet: Rekommendationer lokal och regional demokrati i Sverige, CLRAE

Kontaktperson:

Björn Kullander, bjorn.kullander@skl.se, 08-452 78 27

Dominique Faymonville, dominique.faymonville@skl.se, 08-452 71 04

Krav på att registrera sig i EU:s lobbyregister

Kommissionen lanserade i början av februari ett uppdaterat regelverk för sitt och parlamentets gemensamma öppenhetsregister. Registret innehåller uppgifter om organisationer och individer som är involverade i utformningen av EU:s politik och är ett så kallat lobbyregister. Detta har funnits sedan 2011 och har varit frivilligt att ansluta sig till. Syftet är att öka medborgarnas insyn i EU:s arbete och beslutsprocess.

Kommuner, landsting och regioner eller deras företrädare har tills nyligen inte omfattats av registret. I och med det uppdaterade regelverket förväntar sig kommissionen att dessa ska ansluta sig. Landsting och regioner undantas däremot från detta krav. Varken kommissionen eller parlamentet konsulterade den lokala och regionala nivån i samband med förändringen och flera av deras företrädare, däribland SKL och Regionkommittén, har riktat kritik mot hur förändringen kom till och på det sätt som kommissionen hanterar flernivåstyret inom unionen.

Kommissionen har också för avsikt att föreslå ett nytt interinstitutionellt avtal om ett obligatoriskt öppenhetsregister som även omfattar rådet. Regionkommittén uppmanar i en resolution, som SKL delar, att de lokala och regionala myndigheterna och deras sammanslutningar bör undantas från registret. Detta med hänvisning till artikel 352 i EUF-fördraget som garanterar att dessa undantas från registreringsplikten eftersom de företräder allmänintresset och deras företrädare är demokratiskt valda av medborgarna.

Kommissionen: Öppenhetsregistret

Regionkommittén: Resolution om kommissionens arbetsprogram 2015

Kontaktperson:

Marcus Holmberg, marcus.holmberg@skl.se, +32 2 549 08 67

Svenskar får ordförandeposter i Regionkommittén

I början av februari höll Europeiska regionkommittén konstituerande plenarsession för att inleda en ny mandatperiod för 2015–2020.

Som ordförande för ett av kommitténs utskott valdes Yoomi Renström (S) från Ovanåkers kommun. Yoomi Renström kommer leda utskottets arbete i frågor som rör jämställdhet, social- och sysselsättningspolitik, utbildnings- och ungdomsfrågor samt forskning och innovationspolitik. Hon blir den enda kvinnliga ordföranden bland kommitténs sex utskott.

Den andra svensken som fick en ordförandepost var Anders Knappe (M), Karlstad kommun, som leder kommitténs administrativa och finansiella frågor (KAFF).

Regionkommittén är ett rådgivande organ som bedömer EU:s lagstiftning och politik ur ett lokalt och regionalt perspektiv. Under de kommande 2,5 åren leds kommittén av den finska ledamoten Markku Markkula. Han är därmed den första nordbo att inneha uppdraget som Regionkommitténs ordförande. Kommitténs ledamöter är folkvalda politiker i kommuner och regioner i EU:s 28 medlemsländer där Sverige företräds av 12 ledamöter och 12 ersättare. SKL är sekretariat för den svenska delegationen.

SKL: Sverige i Regionkommittén

Regionkommittén: Webbplats

Kontaktpersoner:

Louise Andersson, louise.andersson@skl.se, 08-452 70 97

Marcus Holmberg, marcus.holmberg@skl.se, +32 2 549 08 67

Varje år väljer EU ett tema för att öka medvetenheten om ett område hos allmänheten och de nationella regeringarna. För att förklara hur EU:s utvecklingsbistånd fungerar och för att visa på att det leder till verklig och varaktig förändring, har kommissionen därför utsett år 2015 till Europaåret för utvecklingssamarbete.

Under september 2015 kommer nya utvecklingsmål, så kallade Sustainable Development Goals (SDGs), att förhandlas fram i FN:s generalförsamling. EU kommer att förhandla å sina medlemmars vägnar. Ytterligare viktiga förhandlingar kommer att äga rum vid COP 21 i Paris under november-december 2015 inom ramen för de internationella klimatförhandlingarna.

Förhandlingarnas utfall kommer påverka det svenska biståndets inriktning och hur våra medlemmar kan komma att bidra till att utrota fattigdomen.

I både dessa processer är det viktigt att den lokala nivåns roll beaktas. Därför arbetar SKL och den globala samarbetsorganisationen för kommun- och regionförbunden (UCLG) för att kommuner och regioner i utvecklingsländerna ska erkännas som centrala utvecklingsaktörer och få de resurser som de behöver för att bidra till att utrota fattigdomen i världen. Detta sker i samarbete med en rad andra organisationer inom ramen för insatsen Global Taskforce of Local and Regional Governments for Post-2015 Development Agenda.

Kommissionen: Europaåret för utvecklingssamarbete

Global Taskforce: Global Taskforce of Local and Regional Governments for Post-2015 Development Agenda

Kontaktperson:

Gabriel Werner, gabriel.werner@skl.se, 08-452 77 98

EU:s utvecklingssamarbete – Europaåret 2015 och pågående processer

EU är världens största givare av utvecklingsbistånd. En undersökning från Eurobarometern visar på att 85 procent av EU:s befolkning anser att det är viktigt att stödja utvecklingsländers utveckling. Trots detta saknar en stor del av allmänheten information om vad EU stödjer, hur biståndmedlen används och vad biståndet bidrar till.

Regional utveckling och samarbete

En investeringsplan för Europa

Kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker lanserade en investeringsplan för Europa om 315 miljarder euro för åren 2015–2017, samtidigt som den årliga tillväxtöversikten för 2015 presenterades i november 2014.

Investeringsplanen består av ett meddelande samt ett förslag till förordning om en europeisk fond för strategiska investeringar. Ambitionen är att förordningen ska vara antagen till sommaren.

Investeringsplanen ska komplettera och stimulera befintliga satsningar och implementeras genom en ny europeisk fond för strategiska investeringar. Dessa ska fokusera på områden som ger stor ekonomisk och samhällelig avkastning, till exempel strukturreformer inom nätbranscher och av energimarknader, transportinfrastruktur, hälsa- och sjukvård, utbildning, forskning och innovation, åtgärder för att utveckla den inre marknaden, samt att ta fram gemensamma dataskyddsregler för EU.

Kommissionen menar att små och medelstora företag har en central roll för EU:s ekonomi och för att skapa nya arbetstillfällen. En fjärdedel av fonden kommer därför att avsättas för att öka små och medelstora företags möjligheter att få investeringskapital.

Kommissionen kommer att skjuta till 16 miljarder euro och Europeiska investeringsbanken (EIB) fem miljarder euro. Kommissionen kommer även att gå in med en garanti för ytterligare 60 miljarder

euro. Utöver de medel som kommer från kommissionen och EIB, ska privata investerare investera i fonden. EIB räknar med en multiplikatoreffekt på 1:15. Enligt beräkningarna kommer detta ge fonden ett totalt kapital på minst 315 miljarder euro.

Medlemsstaterna får nominera projekt som ska få medel ur fonden och en oberoende investeringskommitté ska tillsättas. Investeringskommitténs uppgift blir att avgöra vilka projekt som ska få ta del av medel ur fonden. Via EIB ska stöd kunna beviljas till särskilda investeringsplattformar och nationella utvecklingsbanker som investerar i transaktioner som uppfyller övriga krav i förordningen.

Medlemsstaterna får använda de europeiska struktur- och investeringsfonderna som medfinansiering av stödberättigade projekt enligt förordningen om fonden för strategiska investeringar. Kommissionens förhoppning är att detta ytterligare kan maximera potentialen att locka investerare till de investeringsområden som fonden inriktas på.

Förbundet avser noggrant bevaka hur lokala och regionala myndigheter involveras i genomförandet av fonden i respektive medlemsstat.

Kommissionen: Meddelande om En investeringsplan för Europa, Förordning om en investeringsplan för Europa

Kontaktperson:

Tor Hatlevoll, tor.hatlevoll@skl.se, 08-452 79 69

Den nya sammanhållningspolitiken nästan helt klar

Alla politiska beslut och förordningar som ligger till grund för sammanhållningspolitiken 2014–2020 är färdiga på EU-nivå. De allra flesta programmen är beslutade av Sverige och godkända av kommissionen. Det som återstår är godkännandet av ett fåtal gränsöverskridande program.

Den totala EU-budgeten för den kommande sju-årsperioden är nu fastlagd till 1 082 miljarder euro. 32,5 procent av dessa, eller närmare 351,8 miljarder euro, är den sammanlagda budgeten för sammanhållningspolitiken för perioden 2014–2020.

Partnerskapsöverenskommelsen

För genomförandet av sammanhållningspolitiken har Sverige beslutat om en partnerskapsöverenskommelse som kommissionen har godkänt.

Partnerskapsöverenskommelsen beskriver de tematiska prioriteringarna i programmen och gör en analys av utvecklingsbehoven i Sverige kopplat till de europeiska struktur- och investeringsfonderna. Syftet med överenskommelsen är att få till en bättre samordning mellan olika politikområden och de fyra fonderna: regionalfonden, socialfonden, landsbygdsprogrammet och havs- och fiskerifonden. Fonderna ska bidra till att uppnå målen i Europa 2020-strategin.

För fördjupning om hur fonderna och programmen tillsammans utgör grunden för genomförandet av sammanhållningspolitiken 2014–2020 rekommenderas läsning av partnerskapsöverenskommelsen.

Så ska sammanhållningspolitiken genomföras i Sverige

I Sverige har Regeringskansliet arbetat med hur beslutsprocessen i en svensk kontext ska ske och vilka aktörer som ska ingå. Strukturfondspartnerskapen kommer liksom programperioden 2007–2013 att spela en central roll för regionalfonds- och socialfondsprojekt.

Liksom tidigare blir det åtta regionala strukturfondspartnerskap, en övervakningskommitté för alla regionalfondsprogram och en övervakningskommitté för det nationella regionalfondsprogrammet. Ordföranden i strukturfondspartnerskapen utsågs i början av 2015. De kommer att sätta samman partnerskapet utifrån riktlinjer om vilka parter som måste ingå. SKL har fått uppdrag att nominera politiska företrädare utifrån sin arbetsgivarroll.

Den förgående regeringen beslutade under våren 2014 om en ny nationell strategi för regional tillväxt och attraktionskraft. Strategin lyfter fram regeringens prioriteringar för den regionala tillväxtpolitiken fram till 2020 och tydliggör samspelet mellan den nationella och regionala tillväxtpolitiken och EU:s sammanhållningspolitik. Den nuvarande regeringen ser nu över strategin och kommer under våren 2015 att besluta om eventuella förändringar.

SKL har framfört att det är mycket angeläget att alla samhällsnivåer bedriver ett gemensamt arbete för sammanhållningspolitikens genomförande. En förutsättning för att uppnå målet med regional tillväxt och målen i Europa 2020-strategin är en väl fungerande samordning mellan olika politikområden och mellan den lokala, regionala, nationella och EU-nivån. Därför välkomnar SKL ambitionen att stärka flernivå- och sektorssamverkan i det regionala tillväxtarbetet som finns med i den nationella strategin för tillväxt och attraktionskraft.

Regionalfondens nio program

Sverige omfattas av strukturfondsprogrammen inom målet för investeringar i tillväxt och sysselsättning och tilldelas totalt 29 miljarder kronor – 16 miljarder kronor från regionalfonden och 13 miljarder kronor från socialfonden. Liksom föregående programperiod kommer det att finnas åtta regionala program för regionalfonden. Därtill tillkommer ett nionde nationellt program inom regionalfonden. Regionalt tillväxtansvariga fick i uppdrag att utforma de åtta regionala programmen för regionalfonden. Insatserna i alla de åtta regionala programmen fokuserar främst på forskning och utveckling, små och medelstora företag och energieffektivisering. Fem av programmen har valt insatser till bredband och fyra till transporter.

Alla åtta regionalfondsprogram hade sin första utlysning under februari månad och det nationella programmet förväntas påbörja sitt genomförande under våren 2015.

Hållbar stadsutveckling särskild insats

I programperioden för 2014–2020 har hållbar stadsutveckling stärkts som ett viktigt insatsområde. I Sverige har tre regionalfondsprogram särskilt prioriterat insatser för hållbar stadsutveckling: Västsverige, Sydsverige och Stockholm. Regeringen har även gett Tillväxtverket i uppdrag att etablera en plattform för hållbar stadsutveckling för att koordinera arbetet i Sverige tillsammans med andra berörda myndigheter. Boverket kommer samordna plattformen. Tillväxtverket har tillsammans med

VINNOVA och Energimyndigheten tagit fram det nationella programmet för regionalfonden som fokuserar på insatser för forskning och innovationsprojekt, samverkan, energieffektivisering och riskkapital. Boverket har presenterat en rapport över hur de kommer att ta sig an arbetet med plattformen det närmsta året.

Europeiskt territoriellt samarbete – Interreg

Territoriellt samarbete och de så kallade Interreg-programmen syftar till att främja en ökad integration och samarbete mellan regioner i olika länder inom EU. Sverige deltar i tretton av dessa program som finansieras med pengar ur regionalfonden. Regionerna har tillsammans med andra aktörer utformat programmen inom respektive programområde.

De tretton Interreg-programmen som Sverige deltar i är:

- Sex gränsregionala program: Öresund-Kattegatt-Skagerrak, Sverige-Norge, Botnia-Atlantica, Nord, Central Baltic Programme och South Baltic Programme.
- Tre transnationella program: Norra periferi och arktiska programmet, Östersjöprogrammet och Nordsjöprogrammet.
- Fyra interregionala program: ESPON, Interact, Interreg Europe och URBACT III.

Programmen för territoriellt samarbete ska likt övriga program som finansieras av regionalfonden bidra till genomförandet av Europa 2020. En annan viktig utgångspunkt för de program vars geografi omfattar hela eller delar av Östersjön är EU:s strategi för Östersjöregionen. Strategin syftar till att länka samman regionen, rädda havsmiljön och öka väståndet i regionen.

Interreg finansierar framför allt insatser inom forskning och innovation, hållbara transporter, insatser som främjar en gränsöverskridande arbetsmarknad samt utvecklingen av miljövänliga energikällor.

Totalt omfattar de territoriella samsamarbetsprogrammen 12,5 miljarder kronor. Åtta av de tretton program som Sverige medverkar i godkändes av kommissionen i december. Beslut om resterande program väntas till sommaren 2015.

Europeiska socialfonden

Europeiska socialfonden (ESF) är det främsta verktyget för EU när det gäller att finansiera de strategiska sysselsättningspolitiska målen. Den syftar till att förbättra EU-medborgarnas liv genom att ge dem bättre kompetens och bättre utsikter till

arbete, och ska hjälpa EU-länderna att göra Europas arbetskraft och företag bättre rustade att möta nya, globala utmaningar. Fonden har under alla år investerat i program för att utveckla kompetens och anställbarhet.

I december 2014 godkände kommissionen det nya programmet för 2014–2020 och de första utlysningarna av projektmedel startade under januari 2015.

Det nya programmet ska stödja, förstärka och utveckla den nationella arbetsmarknadspolitiken och ska bidra till att nå Europa 2020-strategins målsättningar om en smart, hållbar och inkluderande tillväxt.

Totalt kommer ESF i Sverige att omfatta 13 miljarder kronor under programperioden. De olika områden som stöds är:

- Kompetensförsörjning, 3,5 miljarder kronor.
- Öka övergångarna till arbete, 8 miljarder kronor.
- Sysselsättningsinitiativet för unga, 1,1 miljarder kronor (omfattar Sydsverige, Norra Mellansverige, Mellersta Norrland, samtliga med hög ungdomsarbetslöshet).
- Tekniskt stöd, 0,5 miljarder kronor.

Socialfonden består av ett nationellt och åtta regionala program. Det nationella programmet utgör 25 procent av socialfonden som motsvarar ungefär 1,5 miljarder kronor. De regionala programmen är desamma som för de regionala programmen inom regionalfonden.

Likt tidigare programperiod kopplas socialfonden ihop med det regionala utvecklingsarbetet. Regionalt tillväxtansvariga har haft i uppdrag att utforma de regionala planerna för hur socialfondens ska användas i respektive regionalt program.

Det finns några nyheter i programmet. Privat medfinansiering möjliggörs liksom stödande insatser för verksamheter som planerar att ta emot praktikanter. Socialfonden ska också stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad.

Svenska ESF-rådet förvaltar fonden i Sverige

Landsbygdsprogrammet

Jordbruksverket har tagit fram ett program för landsbygdsutveckling som beslutats av regeringen och skickats till kommissionen för analys och godkännande. Landsbygdsprogrammet har som målsättning att bidra till lönsamma och livskraftiga företag, en modern landsbygd och aktiva bönder som ger oss öppna marker med betande djur. Sverige tilldelas 14,8 miljarder kronor för hela programperioden. Sveriges regering har tillsatt medel till

landsbygdsprogrammet. Tillsammans med andra finansieringskällor, kommuner framförallt, kommer det svenska landsbygdsprogrammet ha en total budget på 36,1 miljarder kronor.

Regeringen har fattat beslut om landsbygdsprogrammet som nu granskas av kommissionen. I juni 2015 väntas kommissionen godkänna programmet, vilket betyder att beslut om stöd eller utbetalning som tidigast kommer att ske efter sommaren 2015.

Leader i alla fyra fonder

Leader, lokalt ledd utveckling, är en metod för arbetet med landsbygdsutveckling som bygger på samverkan mellan offentliga, ideella och privata aktörer. Representanter från de tre olika sektorerna bildar ett lokalt partnerskap (LAG) som tar fram en lokal utvecklingsstrategi. Utifrån den lokala utvecklingsstrategin beslutas vilka projekt som ska tilldelas medel.

Leader har fram till nu finansierats av landsbygdsprogrammet och har främst gett stöd till småskaliga projekt inom turism och bygdeutveckling. I den nya programperioden 2014–2020 kommer det vara möjligt att arbeta med Leader i samtliga fyra fonder: regionalfonden, socialfonden, jordbruksfonden för landsbygdens utveckling och havs- och fiskerifonden. Syftet med denna flerfondsmöjlighet är att de lokala partnerskapen ska kunna arbeta med bredare strategier och kunna involvera fler aktörer. Leader kommer i den nya programperioden att gå under benämningen lokalt ledd utveckling.

Lokalt ledd utveckling kommer dels att finansieras via landsbygdsprogrammet (1,68 miljarder kronor) och med ungefär motsvarande belopp från havs- och fiskeriprogrammet. Jordbruksverket har dessutom fått i uppdrag att utforma ett program för lokalt ledd utveckling som ska finansieras av regionalfonden och socialfonden. 70 miljoner kronor kommer att avsättas från respektive fond. Till det tillkommer offentlig medfinansiering på ungefär lika mycket.

Jordbruksverket presenterade sitt förslag till program under en remisskonferens den 16 juni 2014. Enligt förslaget kommer programmet att stödja insatser för att främja ett ökat entreprenörskap på landsbygden genom att finansiera projekt men också genom direkta mikrostöd till enskilda småföretag. Programmet kommer även att stödja insatser för att stärka individens ställning på arbetsmarknaden och bidra till att förenkla övergången till arbete för personer som står långt ifrån arbets-

marknaden, bland annat genom att bidra med att finansiera praktikplatser.

SKL har ställt sig positiva till förslagen om en utökad samordning av EU:s fonder och välkomnar därför regeringens beslut att möjliggöra finansiering från samtliga struktur- och investeringsfonder för lokalt ledd utveckling. Enligt SKL:s mening skapar detta förutsättningar för ett sektorsövergripande arbetssätt på lokal nivå. Nya områden kan nu inkluderas på ett tydligare sätt, som arbetsmarknadsrelaterade och entreprenörskapsfrämjande insatser samt insatser som kan sammanbrygga stad och landsbygd. SKL ser också att en utökad samordning av fonderna kan bidra till ett mer strategiskt och sammanhållet utvecklingsarbete mellan olika samhällsnivåer. Vad gäller programmet för lokalt ledd utveckling, som ska finansieras av regionalfonden och socialfonden, har SKL framför allt påtalat vikten av att de lokala utvecklingsstrategierna som utformas i Leaderområdena sätts i ett större strategiskt sammanhang. Dessa bör samordnas med relevanta strategier på regional nivå av regionalt utvecklingsansvariga organ. Det finns annars en risk för fragmentering av det utvecklingsarbete som sker regionalt, såväl genomförandet av de regionala utvecklingsstrategierna som arbetet i de regionala strukturfondsprogrammen.

Arbetet har pågått med att ta fram nya utvecklingsstrategier som kommer att ligga till grund för att bilda nya leaderområden. Strategierna beskriver vilka insatser området behöver. Varje område bestämmer själv vilka fonder de vill integrera i sina strategier. Under våren 2015 kommer urvalskommittén att göra en slutlig bedömning och välja ut de strategier som ska prioriteras, först därefter kommer medel att beviljas.

SKL: EU:s sammanhållningspolitik

Kommissionen: Sammanhållningspolitiken 2014–2020

Regeringen: Strukturfonderna

Tillväxtverket: Regionalfonden, Interreg

ESF-rådet: Europeiska socialfonden

Jordbruksverket: Landsbygdsprogrammet, Leader

Kontaktperson:

Helena Gidlöf, helena.gidlof@skl.se, 08-452 73 77

Ellinor Ivarsson, ellinor.ivarsson@skl.se, 08-452 78 44

Gunnar Anderzon, gunnar.anderzon@skl.se, 08-452 76 25

Jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering i EU:s strukturfonder

Under 2014–2017 kommer jämställdhet, tillgänglighet, icke-diskriminering och hållbarhet att vara skall-krav för projekt som söker medel från EU:s strukturfonder.

Fonderna förvaltas i Sverige av tre myndigheter: Tillväxtverket (regionala utvecklingsfonden), Jordbruksverket (jordbruksfonden och havs- och fiskerifonden) och Svenska ESF-rådet (europeiska socialfonden).

De tre förvaltningsmyndigheterna har fått i uppdrag av regeringen att skapa en gemensam stödstruktur för att integrera dessa så kallade horisontella principer i program och projekt.

Stödstrukturen – ESI Support – ska arbeta inom tre områden:

- › stöd till de tre förvaltningsmyndigheterna,
- › regionalt processtöd till projekten,
- › metodutveckling.

Nationella sekretariatet för genusforskning har fått i uppdrag att göra en förstudie under våren 2015, för att därefter sätta upp ett mindre kansli för stödstrukturen.

Fondmedlen, och de program som de finansierar, är viktiga för utvecklingsprojekt inom lärande, arbetsmarknadsåtgärder och regional tillväxt, områden där kommuner, landsting och regioner har ett stort ansvar. Under programperioden 2007–2013 gick till exempel drygt hälften av socialfondens medel till kommuner.

SKL har deltagit i diskussionerna kring stödstrukturen. Mot bakgrund av satsningen Program för hållbar jämställdhet och ESF-projektet Plug In har förbundet viktiga erfarenheter att bidra med i stödet till jämställdhetsintegrering. Förbundet fortsätter att följa utvecklingen nära för att främja medlemmarnas intressen.

ESF-rådet: Om krav på horisontella principer

SKL: Program för hållbar jämställdhet, Plug In-projektet

Kontaktperson:

Magnus Jacobson, magnus.jacobson@skl.se, 08-452 74 23

Sysselsättning och arbetsmarknad

Flera EU-direktiv på arbetsrättsområdet ses över under 2015

Enligt kommissionens arbetsprogram för 2015 kommer flera EU-direktiv på arbetsrättsområdet ses över. Kommissionen avser både att initiera översyner och redovisa resultaten av utvärderingar under 2015.

Gällande förslaget om ändringar av mödraledighetsdirektivet avser kommissionen dra tillbaka förslaget om det inte nås en politisk överenskommelse under det första halvåret 2015. Kommissionen kommer i sådana fall lägga fram ett nytt förslag därefter. Du kan läsa mer om det reviderade mödraledighetsdirektivet i kapitel 7 om jämställdhet.

Kommissionen vill förenkla och eventuellt slå samman tre direktiv med bestämmelser om information och samråd för arbetstagare:

- › Det allmänna informations- och samrådsdirektivet.
- › Direktivet om kollektiva uppsägningar.
- › Verksamhetsövergångsdirektivet.

Avseende detta väntas kommissionen initiera en konsultationsprocess med arbetsmarknadens parter under våren 2015.

Kommissionen inledde hösten 2013 en utvärdering av de 24 olika direktiven om hälsa och säkerhet på arbetsplatser. Även resultaten av denna så kallade REFIT-process avses att presenteras under 2015. Resultaten från den pågående utvärderingen av deltid- och visstidsdirektiven väntas redovisas under

2015. Gällande direktivet om arbetsgivarens skyldigheter att informera anställda om anställningsavtalets villkor kommer kommissionen att initiera en översyn under 2015.

SKL har bevakat och lämnat synpunkter i pågående processer, både som enskilt förbund till Arbetsmarknadsdepartementet och inom ramen för medlemskapet i CEEP. Under 2015 kommer förbundet fortsätta att bevaka utvecklingen och agera när det behövs. Översynen av EU-direktiven kan komma att påverka de svenska arbetsrättsliga lagar, bland annat Medbestämmandelagen (MBS) och lagen om anställningsskydd (LAS).

SKL: Arbetsgivarfrågor

Kommissionen: Kommissionens arbetsprogram 2015

CEEP: CEEP:s webbplats

Kontaktperson:

Jeanette Grenfors, jeanette.grenfors@skl.se, 08-452 74 52

Översynen av arbetstidsdirektivet fortsätter

År 2004 föreslog kommissionen en ändring av arbetstidsdirektivet. Efter fem år av diskussioner och förhandlingar slog parlamentet och rådet 2009 fast att de inte kunde enas om ett förslag. Till följd av de strandade förhandlingarna mellan rådet och parlamentet tillfrågades arbetsmarknadens parter på europeisk nivå år 2011 om de ville inleda förhand-

lingar i frågan. Sektorsövergripande förhandlingar mellan de europeiska arbetsmarknadens parter CEEP, BUSINESSEUROPE/UEAPME och ETUC om en översyn av arbetstidsdirektivet pågick mellan år 2011–2012. Komplexiteten i frågan medförde att förhandlingarna inte ledde till någon överenskommelse. Det resulterade i att kommissionen under våren 2013 noterade att förhandlingarna hade strandat.

Kommissionens uppfattning är att den nuvarande situationen är djupt otillfredsställande. Den säkerställer varken att arbetstagarnas hälsa och säkerhet skyddas inom europeiska unionen i enlighet med EU-lagstiftningen eller skapar tillräcklig flexibilitet för företag och arbetstagare vid arbetstidens förläggning.

För att komma vidare i processen har kommissionen under hösten 2014 gjort en översyn av direktivet som bygger på tre konsekvensanalyser.

- ✦ En konsekvensanalys där Sverige och övriga medlemsländer har skrivit nationella rapporter om den praktiska tillämpningen av direktiv 2003/88/EG om arbetstidens förläggning i vissa avseenden.
- ✦ En ekonomisk konsekvensanalys med fokus på de ekonomiska, finansiella och administrativa aspekterna av arbetstidsdirektivet. Det har gjorts intervjuer i tio utvalda länder, däribland Sverige, med bland annat regeringar, arbetsmarknadens parter och arbetsmiljöinspektörer.
- ✦ En sektorsspecifik studie för sjukvårdssektorn som fokuserar på intervjuer med åtta medlemsstater som ska representera kluster av de andra medlemsstaterna. Sverige är inte bland de åtta länder som har intervjuats. Danmark representerar Norden och Irland.

Rapporter om dessa analyser beräknas komma i början av år 2015.

För att samla in synpunkter öppnade kommissionen ett offentligt samråd om direktivet som avslutades den 15 mars 2015. SKL har svarat på samrådet i linje med sina tidigare yttranden i frågan. Även CEEP, HOSPEEM (den europeiska arbetsgivarorganisationen för sjukvård) och CEMR där SKL är medlemmar har svarat.

Frågan kring arbetstidsdirektivet är av största vikt för SKL:s medlemmar. Arbetstidsdirektivet är en av SKL:s prioriterade EU-frågor för 2015 där förbundet har följande viljeinriktningar:

- ✦ SKL ska verka för införande och tydliggörandet av begreppen "on-call time" samt "inactive part of on-call time" i arbetstidsdirektivet. Direktivet bör ändras så att jour inte är att jämställa med

arbetad tid vid tillämpningen av direktivets olika artiklar.

- ✦ SKL ska verka för att de möjligheter som finns för kollektivavtalslösningar idag i direktivet kvarstår.
- ✦ SKL ska verka för att arbetstid och schemaläggning hanteras lokalt.

SKL bevakar och driver fortsatt lobbying i frågan mot kommissionen genom sitt medlemskap i CEEP, HOSPEEM och CEMR.

SKL: *Organisationer inom sociala dialogen*

Kommissionen: *Arbetstidsdirektivet, Öppet samråd om arbetstidsdirektivet, Sociala dialogen*

Kontaktperson:

Malin Looberger, malin.looberger@skl.se, 08-452 75 58

Ny EU-strategi för arbetsmiljö 2014–2020

EU-kommissionen har presenterat en ny strategi för hälsa och säkerhet på arbetsplatsen. Strategin pekar ut tre huvudsakliga utmaningar:

- ✦ Att förbättra implementering av existerande regelverk, särskilt hos små och mikroföretag.
- ✦ Att förbättra förebyggande av arbetsrelaterade sjukdomar som kan uppstå både från kända risker och även från nya riskexponeringar.
- ✦ Att hantera ett åldrande arbetskraft.

SKL har aktivt bidragit till CEEP:s svar på strategin och har gett stöd till de svenska ledamöterna i Regionkommittén vid kommitténs behandling av frågan. SKL anser att det är befogat med fortsatt fokus på muskuloskeletala besvär, psykisk ohälsa och sjukdomar kopplade till kemiska exponeringar i arbete. EU bör prioritera positiva metoder för att öka följsamhet och engagemang, framför tillsynsmetoder som huvudsakligen söker fel och brister. SKL påtalar också att den offentliga sektorn saknar representation i flera EU-organisationer som är engagerade i arbetsmiljöfrågor.

Kommissionen: *EU:s arbetsmiljöstrategi för 2014–2020*

Regionkommittén: *Yttrande om EU:s arbetsmiljöstrategi för 2014–2020*

CEEP: *Svar på EU:s strategi för hälsa och säkerhet på arbetsplatsen*

Kontaktpersoner:

Ned Carter, ned.carter@skl.se, 08-452 76 23

Refit – enklare och billigare EU-lagstiftning för hälsa och säkerhet

Refit är EU-kommissionens program för att kartlägga EU-lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat. Målet är att förenkla lagstiftningen och minska kostnaderna för att följa den.

Gällande direktiven på arbetsmiljöområdet ska regeringen och arbetsmarknadsparterna själva rapportera hur väl de anser att dessa implementerats på arbetsmiljöområdet samt lämna synpunkter på förbättringar. SKL anser att Sverige har implementerat direktiven på ett tillfredsställande sätt, oftast genom kompletteringar till föreskrifter från Arbetsmiljöverket. Förbundet menar att en fortsatt dialog med arbetsmarknadsparterna är en förutsättning för att uppnå bästa skyddsnivå med ett minimum av administrativt besvär. SKL har lämnat dessa synpunkter till den svenska rapporten och till en rapport som utarbetats av en fristående konsult på uppdrag av kommissionen. En övergripande sammanställning av svaren samt av synpunkter för de enskilda direktiv pågår för närvarande.

Kommissionen: Refit-programmet

Kontaktpersoner:

Ned Carter, ned.carter@skl.se, 08-452 76 23

Förhandlingar om ett nytt gemensamt arbetsprogram mellan arbetsmarknadens parter på EU-nivå

Arbetsprogrammet för arbetsmarknadens parter på EU-nivå, BUSINESSEUROPE/UEAPME, CEEP och ETUC, löpte ut förra året. Förhandlingar om ett nytt arbetsprogram har inletts och förväntas vara klara under första delen av år 2015. Liksom tidigare år kommer fokus i arbetsprogrammet att ligga på sysselsättning ur olika perspektiv.

Arbetsmarknadens parter på EU-nivå har tre gemensamma projekt för 2014–2016, så kallade Integrated Projects:

- › Fortsatta aktiviteter och konferenser för att utveckla och stärka den europeiska sociala dialogen.
- › Parternas så kallade resurscenter och deras hemsidor där den sociala dialogens överenskommelser, projekt och dokument finns och där man kan ansöka om ersättning för översättning av den sociala dialogens texter.
- › Projekt om lärlingsutbildningar.

Det nya arbetsprogrammet kommer vara nära sammankopplat till dessa projekt. SKL deltar i förhandlingsarbetet.

Europeiska arbetsmarknadens parter: Resurscenter, Gemensamt arbetsprogram 2012–2014

Kontaktperson:

Jeanette Grenfors, jeanette.grenfors@skl.se, 08-452 74 52

Gemensam sysselsättningsanalys

Arbetsmarknadens parter på EU-nivå, BUSINESSEUROPE/UEAPME, CEEP och ETUC, håller för närvarande på att ta fram en gemensam sysselsättningsanalys. Förhoppningen är att rapporten ska vara färdigställd under första delen av 2015. I arbetet utgår parterna från den senaste gemensamma analysen från 2007 och utifrån rådande omständigheter. Målet är att få fram en gemensam rapport med förslag till förbättringar.

Förhandlingarna om sysselsättningsanalysen startade i oktober 2013 och var en fråga från parternas förra gemensamma arbetsprogram för 2012–2014.

Europeiska arbetsmarknadens parter: Resurscenter, Sysselsättningsanalysen (2007)

Kontaktperson:

Jeanette Grenfors, jeanette.grenfors@skl.se, 08-452 74 52

Genomförande och uppföljning av riktlinjer för äldre arbetskraft

Riktlinjer och goda exempel för utmaningarna med äldre arbetskraft togs fram av arbetsmarknadens parter EPSU och HOSPEEM i december 2013. Dessa syftar främst till att få flera arbetstagare att vilja och kunna stanna kvar längre i arbetslivet inom vårdsektorn.

SKL, Kommunal, Vårdförbundet och Vision översätter för närvarande riktlinjerna till svenska. Under 2015 ska en första uppföljning av riktlinjerna göras.

SKL bedömer att de föreslagna riktlinjerna är i linje med det arbete som bedrivs inom kommuner, landsting och regioner. Ett av de goda exempel avser Region Kronoberg som redovisas i en bilaga till riktlinjerna.

EPSU, HOSPEEM: Riktlinjer för äldre arbetskraft

Kontaktperson:

Jeanette Grenfors, jeanette.grenfors@skl.se, 08-452 74 52

Pågående insatser mellan HOSPEEM och EPSU

De europeiska arbetsmarknadens parter HOSPEEM och EPSU har tre gemensamma projekt och arbetsgrupper som pågår just nu. SKL deltar i de två sistnämnda arbetsgrupperna:

- › Rekrytera och behålla arbetskraft.
- › Livslångt lärande och kompetensutveckling (utarbetande av gemensamt yttrande i frågan).
- › Hälsa och säkerhet på arbetsplatsen.

Insatsen för hälsa och säkerhet på arbetsplatsen inleddes i november 2014. Med stöd av kommissionen ordnas två gemensamma konferenser under 2015. En konferens med fokus på belastningsbesvär hölls i Paris den 25 mars. Vid denna konferens bidrog Sverige med en presentation kring det framgångsrika arbete som bedrivits vid Karlskoga lasarett. En konferens om stress hålls i Helsingfors den 10 november.

HOSPEEM: *HOSPEEM:s webbplats*

Kontaktpersoner:

Jeanette Grenfors, jeanette.grenfors@skl.se, 08-452 74 52

Ned Carter, ned.carter@skl.se, 08-452 76 23

Miljö, energi och klimat samt transporter

Ett resurseffektivt Europa – klimat och energi

Kommissionen arbetar 2015 med flera initiativ inom energi och klimat. Europa 2020-strategin ses över där även flaggskeppsinitiativet ”Ett resurseffektivt Europa” ingår. Området ges också ökade finansieringsmöjligheter genom regionalfonderna och investeringsplanen. De europeiska kommunförbundens paraplyorganisation CEMR bidrar till arbetet genom diskussioner mellan lokala politiker, Europaparlamentet och kommissionen. SKL medverkar i arbetet.

Energiunionen presenterad

Kommissionen presenterade i slutet av februari en strategi för en robust och hållbar energiunion. Strategin har flera syften, bland annat att minska importberoendet, minska användningen av energi samt integrera och öppna de europeiska energi-marknaderna.

Utifrån strategin kommer kommissionen ta fram lagförslag under våren och hösten. En översyn av energieffektiviseringsdirektivet kan väntas, liksom initiativ som rör transport och utsläpp av koldioxid. Ett meddelande om energiutvinning från avfall kan också komma under året.

För SKL:s del är det viktigt att tillsammans med staten bevaka vad ökad integration och överstatlighet innebär. Det gäller framförallt energisäkerhet och försörjning, energipriser och konkurrenskraft

samt satsningar på förnybar energi och energieffektivisering.

Ett ramverk för klimat och energi 2030

Ett ramverk för klimat och energi fram till 2030 antogs 2014 och ska under 2015 omsättas i lagstiftning och andra initiativ. Ramverket slår fast att utsläppen av växthusgaser ska minskas med 40 procent jämfört med 1990 års nivå och detta ska fördelas mellan länderna. Målen om 27 procent förnybar energi samt 27 procent energieffektivisering jämfört med prognos gäller dock bara på EU-nivå.

Ramverket syftar till att hålla EU på en kostnads-effektiv bana för att nå 80–95 procents reduktion av växthusgaser till 2050 jämfört med 1990, att skapa långsiktig konkurrenskraft, tryggad tillgång och hållbarhet samt tillhandahålla ett långsiktigt perspektiv för investeringar.

Hur unionens utsläpp kan minska på längre sikt redovisades 2011 i Färdplan för en konkurrenskraftig ekonomi med låga utsläpp år 2050. I Sverige har arbetet för en färdplan för ett Sverige utan klimatutsläpp år 2050 flyttats till Miljömålsberedningen. SKL deltog med en styrelserepresentant i miljöministerns tidigare referensgrupp.

Energieffektiviseringsdirektivet sjösatt

Energieffektiviseringsdirektivet infördes i svensk lag sommaren 2014. Direktivets tuffaste fråga är hur Sverige ska kunna uppnå energieffektiviseringar

om 1,5 procent årligen utan ett kvotpliktssystem.

Lagen om energikartläggning i stora företag kommer delvis att beröra kommuner och landsting, då dessa kommer att åläggas att göra en oberoende energikartläggning med förslag på kostnadseffektiva åtgärder. Direktivet förutsätter att staten främjar effektiviseringsarbetet i kommuner och landsting, men både energieffektiviseringsstödet till kommuner och landsting och programmet Uthållig kommun avslutades 2014. Arbetet med en nationell strategi för energieffektiv renovering fortsätter som ett myndighetsuppdrag 2015. En skyldighet att göra kostnadsnyttoanalyser för att främja tillgodogörandet av spillvärme har införts för företag som planerar större energi- eller industrianläggningar. Resultatet ska redovisas vid tillstånd och anmälningar enligt miljöbalken.

Kommissionen arbetar med medlemsstaterna kring implementeringen av energieffektiviseringsdirektivet och går igenom lagstiftningen kring energimärkning och ekodesign för olika produktgrupper. Även energiskattedirektivet ska ses över.

Klimatanpassning

EU:s strategi för klimatanpassning innebär att alla länder ska ta fram klimatanpassningsplaner och göra infrastrukturen mer motståndskraftig. Kommissionen beräknar att det skulle kosta EU cirka 250 miljarder euro om året fram till 2050 om länderna inte vidtar åtgärder. En europeisk reglering som kräver att länderna tar fram och genomför planer kan komma att tas fram om de nuvarande frivilliga åtgärderna inte gett resultat till 2017.

SKL: Miljö

Kommissionen: Energiunionen, Energifärdplan 2050, Ett resurseffektivt Europa, Energieffektivitet, Meddelande om ett ramverk för klimat- och energipolitiken, Meddelande inför klimatförhandlingarna i Paris

CEMR: Resurseffektivitet och miljö

Kontaktperson:

Andreas Hagnell, andreas.hagnell@skl.se, 08-452 78 66

Förhandlingarna fortsätter om luftpaketet

Dålig luftkvalitet dödar många fler medborgare än vad trafikolyckor gör och är den största orsaken till för tidig död i EU. Kommissionen antog därför i december 2013 ett nytt åtgärds paket för att minska luftföroreningar. Paketet är resultatet av en omfattande översyn av luftkvalitetspolitiken, som inleddes i början av 2011.

Kommissionens förslag till ny luftvårdsstrategi består av fyra delar:

- › ett nytt strategiskt handlingsprogram för luftpolicy för 2030,
- › ett reviderat ”takterektiv” med nya bindande utsläppstak för 2020 och 2030,
- › ett nytt direktiv för att minska luftföroreningarna från medelstora förbränningsanläggningar,
- › ett ratifikationsförslag för det så kallade Göteborgsprotokollet.

I kommissionens arbetsprogram för 2015 anges att en del av luftpaketet, nämligen takterektivet, ska modifieras som en del av den juridiska uppföljningen av energi- och klimatpaketet. Det övergripande syftet med förslagen är att på ett kostnadseffektivt sätt bidra till att klara nuvarande gränsvärde för luftkvalitet inom hela EU samt att nå EU:s långsiktiga mål om luftkvalitet.

SKL förutser att den del av strategin som kommer att påverka kommunerna mest är direktivet om begränsning av utsläpp till luften av vissa föroreningar från medelstora förbränningsanläggningar mellan 1 och 50 MW. Kraven föreslås börja gälla år 2025 för de stora anläggningarna och år 2030 för de mindre. Förslaget innebär att medlemstaterna ska ha ett system för tillsynsbesök och en reglering om minimering av störningar vid start och stopp samt vid onormal drift.

Trots att kommissionen i sitt arbetsprogram för 2015 flaggade för ett eventuellt tillbakadragande av förslaget, kommer förhandlingarna ändå att fortsätta under 2015. Närmast väntar nu behandling i Europaparlamentet och rådet. SKL försätter följa processen, bland annat via den Europeiska samarbetsorganisationen CEMR:s expertgrupp, genom kontakter med miljödepartementet samt med ledamöter i Europaparlamentet.

SKL: Luft, Yttrande om luftkvalitet och renare luft i Europa

Kommissionen: Luftpaketet, Kommissionens arbetsprogram 2015

CEMR: Luftkvalitet

Kontaktperson:

Kerstin Blom Bokliden, kerstin.blom.bokliden@skl.se, 08-452 78 60

Avfallsfrågor på EU-agendan

Kommissionen tog under 2014 med utgångspunkt i det sjunde miljöhandlingsprogrammet fram förslag till revidering av ett flertal direktiv inom avfallsområdet, bland annat ramdirektivet för avfall. Förslagen var mycket ambitiösa och omfattade bland annat ett mål om 70 procent materialåtervinning av hushållsavfall till 2030 och förbud mot deponering av återvinningsbart avfall. Med grund i årsarbetsprogrammet för 2015 har kommissionen beslutat att dra tillbaka avfallsförslaget, trots protester från både Europaparlamentet och rådet. Istället kommer kommissionen i slutet av 2015 att presentera ett ännu ambitiösare förslag och ett nytt cirkulärt paket. Förslagen kommer vara styrande för kommunernas avfallshantering för lång tid framöver.

SKL följer ärendet noggrant och kommer bland annat verka för en hög men realistisk ambition där förslagen är anpassade till medlemsstaternas kraftigt varierande nivå på avfallshantering.

SKL: *Avfall och kemikalier, Yttrande om avfallsdirektiven*

Kommissionen: *Kommissionens arbetsprogram 2015, Avfallspolitik*

Regionkommittén: *Yttrande om cirkulär ekonomi*

Kontaktperson:

Gunnar Fredriksson, gunnar.fredriksson@skl.se, 08-452 77 85

Hållbar stadsutveckling i EU:s politik

Hållbar stadsutveckling är i första hand en nationell angelägenhet, men delar av stadsfrågorna har under lång tid hanterats på EU-nivå, bland annat inom miljö-, transport- och regionalpolitiken. Nu har kommissionen för avsikt att ta fram en "Urban Agenda" för att få en helhetssyn på frågor kopplade till stadsutveckling som hanteras på EU-nivå, bland annat med förslag på vilka ytterligare åtgärder som behöver göras.

I början av 2014 hölls ett stort forum i Bryssel – Urban forum. I samband med forumet presenterade kommissionen ett underlag som påvisar EU-politics kopplade till stadsutveckling. I underlaget ställdes ett antal frågor för intressenter att besvara som kommissionen kommer använda sig av i det fortsatta arbetet.

Kommissionen presenterade sommaren 2014 ett meddelande om de urbana aspekterna i EU:s politik. SKL svarade på kommissionens konsultation om meddelandet i september 2014.

Regionkommittén har antagit ett initiativyttrande om en heltäckande strategi för EU:s städer som inspel till den framtida urbana agendan. Flera ärenden i kommissionen med bäring på stadsutveckling har också hanterats av Regionkommittén förra året, såsom paketet för rörlighet i städer och det sjunde miljöhandlingsprogrammet med fokus på den hållbara staden. SKL har genom de svenska ledamöterna i kommittén betonat vikten av samordning mellan sektorer inom stadsutveckling och att kriterier för hur städer ska utformas och avgränsas bör undvikas.

Inomsammanhållningspolitikens programperiod för 2014–2020 har hållbar stadsutveckling stärkts. I regionalfonden ska minst fem procent öronmärkas för insatser för hållbar stadsutveckling. I Sverige har tre regionalfondsprogram, Västsverige, Sydsverige och Stockholm, särskilt prioriterat detta område.

Kommissionen har också ställt krav på EU:s medlemsländer att erbjuda processtöd för detta ändamål. I Sverige har regeringen gett Boverket i samverkan med andra myndigheter i uppdrag att skapa en nationell plattform för hållbar stadsutveckling. Plattformen ska bidra till en ökad samverkan och samordning, ökat erfarenhetsutbyte samt kunskapsutveckling och kunskapsspridning.

Kommissionen har etablerat ett nätverk för städer. Nätverket omfattar städer eller regioner som driver projekt inom regionalfondens öronmärkning till hållbar stadsutveckling. Ett första möte för nätverket hölls vid Open Days oktober 2014 i Bryssel.

Kommissionen har även tillsatt särskilda medel för innovativa åtgärder. 330 miljoner euro kommer att finansiera innovativa åtgärder inom området hållbar stadsutveckling och riktas genom tematiska utlysningar för framtida utmaningar i städer. Även städer som driver projekt inom detta program ska ingå i nätverket för städer.

Vissa program för europeiskt territoriellt samarbete har valt insatsområden som stödjer hållbar stadsutveckling, till exempel Östersjöprogrammet som har skrivit in miljövänlig urban mobilitet inom programdelen för transport. Det territoriella samarbetsprogrammet Urbact fokuserar i sin helhet på att stödja kapacitetsbygge, erfarenhetsutbyte och ökad kunskap för städer och hållbar stadsutveckling.

SKL: Stadsutveckling, Yttrande om de urbana aspekterna i EU:s politik

Kommissionen: En urban agenda och Sammanhållningspolitiken 2014–2020

Regionkommittén: Yttrande om en strategi för EU:s städer, Yttrande om rörlighet i städer, Yttrande om sjunde miljöhandlingsprogrammet: städer

Kontaktpersoner:

Eva Hägglund, eva.haggglund@skl.se, 08-452 78 67

Helena Gidlöf, helena.gidlof@skl.se, 08-452 73 77

Förordning om offentlig kontroll av bland annat livsmedel

Inom EU pågår arbete med ett förslag till en ny kontrollförordning för bland annat livsmedelsområdet och övriga led i kedjan ”från jord till bord”. Den föreslagna förordningen ska ersätta nuvarande kontrollförordning (EG nr 882/2004).

Förslaget från kommissionen har behandlats i medlemsstaterna. För Sveriges del har ett remissförfarande skett till berörda centrala, regionala och lokala myndigheter. I samband med remissförfarandet genomfördes också en hearing med medverkan av bland annat Landsbygdsdepartementet, Livsmedelsverket och Jordbruksverket.

SKL har avgett yttrande till Livsmedelsverket om förslaget till förordning. I detta yttrande och i en särskild skrivelse till Landsbygdsdepartementet har förbundet påtalat orimligheten i kommissionens ursprungsförslag om att så kallade ”mikroföretag” ska undantas från betalning av kontrollavgifter. Mikroföretag räknas som företag med mindre än 10 anställda och med en omsättning på mer än 2 miljoner euro. SKL:s linje är att det bör vara upp till varje medlemsstat att besluta om hur finansiering av kontrollen ska ske. De svenska ledamöterna i Regionkommittén har också drivit denna fråga.

Förslaget behandlades av Europaparlamentet och dess ENVI-utskott våren 2014. Parlamentet föreslog då en ändrad skrivning om att medlemsstater kan undanta små och medelstora företag från betalning av avgifter. Fortsatta förhandlingar har förts på arbetsgruppsnivå i rådet under hösten 2014 men några slutliga förslag har ännu inte tagits fram – trots det dåvarande italienska ordförandeskapets ambitioner. Även det lettiska ordförandeskapet har föreslagit som en av sina prioriteringar under våren 2015.

Kommissionen: Förslag till ny kontrollförordning

Parlamentet: ENVI-utskottet

Regionkommittén: Yttrande om offentlig kontroll

Kontaktperson:

Thomas Forsberg, thomas.forsberg@skl.se, 08-452 78 82

Fjärde järnvägspaketet

År 2013 presenterade kommissionen det så kallade fjärde järnvägspaketet. Paketet syftar till att förbättra kvaliteten och öka valfriheten när det gäller järnvägstjänster i Europa. Paketet innehåller förslag till revidering av sex lagstiftningstexter:

- › förslag till direktiv om järnvägssäkerhet,
- › förslag till en förordning om enhetliga regler för järnvägsföretagens redovisning,
- › förslag till direktiv om interoperabilitet,
- › förslag till reviderad förordning om öppnande av marknaden för inrikes passagerartrafik på järnväg,
- › förslag till reviderat direktiv för ett enda järnvägsområde,
- › förslag till förordning för att inrätta en europeisk myndighet för järnväg.

Åtgärderna som kommissionen föreslår i paketet inriktas på fyra nyckelområden: standarder och godkännanden, att få nya aktörer att bedriva järnvägstrafik, institutionell separation mellan infrastrukturförvaltarna och transportoperatörer samt att attrahera kvalificerad och högmotiverad arbetskraft.

Den Europeiska järnvägsbyrån (ERA) föreslås fungera som enda kontaktpunkt för utfärdanden av EU-godkända fordon och EU-säkerhetsintyg för operatörer. De nationella marknaderna för persontrafik på järnväg föreslår att öppnas för nya aktörer och tjänster från och med december 2019. Kommissionen föreslår vidare att infrastrukturförvaltarna ska vara operativt och finansiellt fristående från transportoperatörer som bedriver järnvägstrafik. Nya entreprenörer föreslås åläggas att anställa arbetstagare när avtal om allmän trafik överläts till ny operatör.

Sverige började avregleringen av tågtrafiken 1988 och är idag tillsammans med Storbritannien det enda landet i EU som har en helt avreglerad marknad.

SKL har i sitt yttrande till Näringsdepartementet i stort ställt sig positivt till förslaget eftersom det innebär att gränsöverskridande transporter med tåg gynnas. Järnväg är av stor betydelse för lokal och regional nivå i Sverige. Det måste dock fortsättningsvis vara möjligt med direkttilldelning av avtal

om allmännyttig trafik. SKL föreslår också att nivån för kontrakt som är upphandlade i paket ska höjas till 15 miljoner persontågkilometer. Det är positivt att öka samordningen mellan järnvägens aktörer genom att bilda en samordningskommitté för infrastrukturförvaltare och tågoperatörer samt ett europeiskt nätverk för infrastrukturförvaltare.

SKL ställer sig också bakom förslaget om att ERA ska utfärda EU-omfattande och gemensamma tillstånd samt säkerhetsintyg för tåg som ska gälla i hela EU. Slutligen behövs det nationella biljettsystem inom varje medlemsstat för att underlätta för resenärer.

Rådet antog en politisk överenskommelse i juni 2014 om de tre tekniska delarna i förslaget, det vill säga ERA, driftskompatibilitet hos järnvägssystemen och järnvägssäkerhet.

När det gäller den fjärde och kanske känsligaste delen av paketet, dvs. marknadsdelen, pågår det fortfarande diskussioner i rådet om hur man ställer sig till kommissionens förslag och Europaparlamentets ställningstagande som antogs redan i slutet av februari 2014.

SKL: *Infrastruktur, Yttrande Ett gemensam europeiskt järnvägsområde*

Kommissionen: *Det fjärde järnvägspaketet, Europeiska järnvägsbyrån*

Europaparlamentet: *Sammanfattning av beslut om avreglering av järnväg*

Kontaktperson:

Cecilia Mårtensson, cecilia.martensson@skl.se, 08-452 75 62

Hamnar och inlandssjöfart meddelanden och förslag till förordning

Hösten 2013 presenterade kommissionen tre olika förslag inom sjöfartsområdet: meddelande om hamnarna som en tillväxtmotor, förordning om marknaden för hamntjänster och finansiell insyn i hamnar samt en förordning om inlandssjöfart och inre vattenvägar.

Bakgrunden är att 74 procent av alla varor som importeras och exporteras i unionen passerar EU:s kusthamnar. Större delen av hamntrafiken är mellan medlemsländer, cirka 60 procent. År 2011 hanterades totalt 3,7 miljarder ton varor i hamnarna och det finns en förväntad ökning med 50 procent till år 2030. Dessutom passerar ungefär 385 miljoner passagerare årligen unionens hamnar. Hamnarna är även en stor arbetsgivare med cirka tre miljoner arbetstillfällen.

För att klara den förväntade tillväxten behöver de stora hamnarna bättre järnvägsanslutningar. Idag brister förbindelser med både väg och järnväg från många hamnar till inlandet. Kommissionen anser att hamntjänsterna behöver uppgraderas och att investeringar kommer behövas inom följande områden:

- › Nya tekniska och industriella krav.
- › Ökade säkerhetskrav.
- › Miljö- och klimatkrav.

SKL är positiv till ett ökat fokus mot hamnar som är en viktig del av transportsystemet. Som en del i detta är det också bra att stödja en utveckling inom inlandssjöfarten.

SKL anser att regleringen av marknaden för hamntjänster och finansiell insyn i hamnar bör utformas som ett direktiv istället för en förordning. Förbundet stödjer inriktningen i förslaget som avser att skapa en harmonisering och förenkling av hamndriften. Det är också bra att förslaget är inriktat mot TEN-T hamnarna med en större frivillighet för de mindre hamnarna. Hamnverksamheten är mycket diversifierad med olika typer av hamnar med varierande storlekar. Det är därför bra att de mindre inte omfattas av orimliga regler. Viktigt är att de nya reglerna inte försvårar för de hamnar där kommuner, landsting eller regioner äger och förvaltar infrastrukturen. För kommuner och regioner är anslutningen av landtransporter till hamnarna av central betydelse för att transportera varor och människor till och från dessa på bästa sätt.

Rådet antog i oktober 2014 en så kallad allmän inriktning om förordningen som avser hamntjänster och finansiell insyn. Det var framförallt frågan om marknadstillträdet som det var svårt att komma överens om. Rådet förordar följaktligen också ett antal olika undantag till marknadstillträdet.

Nu ligger frågan hos Europaparlamentet och där väntas ansvarigt utskott att fortsätta sina diskussioner under våren.

Kommissionen: *Hamnpaketet*

Rådet: *Allmän inriktning*

Regionkommittén: *Yttrande om hamnpaketet*

Kontaktperson:

Cecilia Mårtensson, cecilia.martensson@skl.se, 08-452 75 62

Vård, omsorg och folkhälsa

EU:s nya tobaksregelverk

Det nya Tobaksvarudirektivet antogs våren 2014 och ska nu implementeras i nationell lagstiftning.

Så många som 695 000 människor i EU dör i förtid varje år på grund av rökning. Rökningen beräknas dessutom kosta EU-länderna minst 100 miljarder euro. För att minska tobaksskadorna i Europa ville kommissionen förbättra regleringen av tobaksprodukter och deras marknadsföring.

Direktivet innehåller regler för tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror och liknande produkter. Reglerna ska se till att konsumenterna får samma skydd i hela EU. Fokus är att förhindra industrin från att rekrytera nya rökare bland unga.

Det är nu upp till de nationella regeringarna att besluta hur man ska ändra den nationella lagstiftningen för att uppnå målen. EU-länderna har två år på sig att införliva reglerna i den nationella lagstiftningen. De flesta reglerna börjar gälla under det första halvåret 2016.

Sveriges regering har tillsatt en utredning som ska lämna förslag till nationellt genomförande av direktivet. Särskild utredare är Göran Lundahl.

Utredaren lämnade ett delbetänkande i början av februari 2015. Delbetänkandet handlar om hälsovarningar och annan märkning av tobaksförpackningar och förbud för vissa tillsatser av bland annat karakteristiska smaker. Nytt är att regleringen av

tobaksvaror även ska gälla produkter som är baserade på örter eller frukter och som kan konsumeras genom förbränning (örtprodukter för rökning). Frågan om klassificering av e-cigarett prövas för närvarande i kammarrätten. Utredaren vill vänta och se hur den processen slutar innan han ger förslag på kategorisering av dessa.

Folkhälsomyndigheten och kommunerna ska även fortsättningsvis ha ansvaret för tillsyn över hälsovarningar. Detsamma gäller anmälningskyldigheten där också Polismyndigheten har en roll. Utredningens slutbetänkande ska vara klart den 1 september 2015. Lagändringarna ska träda i kraft den 20 maj 2016.

SKL lämnade synpunkter på direktivet till regeringen och kommissionen. Förbundet instämmer i den problembild som beskrivs av EU och välkomnar en skärpning av direktivet.

SKL har också genom de svenska ledamöterna i Regionkommittén bidragit till att Regionkommitténs yttrande i första hand ska fokusera på främjandet av folkhälsan.

Kommissionen: *Tobaksvarudirektivet*

Regeringen: *Delbetänkande om gemensamma tobaksregler (SOU 2015:6), Genomförande av EU:s tobaksvarudirektiv*

Regionkommittén: *Yttrande om tobaksvarudirektivet*

Kontaktperson:

Ingvor Bjugård, ingvor.bjugard@skl.se, 08-452 77 12

Riktlinjer för patient- och kvalitetsregister

EU-kommissionen har påbörjat ett arbete kring riktlinjer för patient- och kvalitetsregister. Riktlinjerna är sprungna ur en Joint Action, kallad PARENT, som startade 2012 och leds av Slovenska hälsoinstitutet.

PARENT syftar till att förbättra sekundär användning av data från register med fokus på den gränsöverskridande dimensionen. Tanken är att riktlinjerna ska godkännas av EU:s nätverk för e-hälsa, eHealth Network, i maj 2015.

Nyligen har ett diskussionspapper med förslag på riktlinjer skickats runt för kommentarer. Riktlinjerna innehåller definitioner och typer av register, en översikt över register i Europa och problem kring utveckling och skötsel av dessa. Områden som berörs är:

- › Interoperabilitet, rekommendationer och support för att kunna använda och jämföra data över landsgränserna.
- › Planering, design, utveckling och skötsel av register.
- › Dataset/variabler och källdata. Faktorer som påverkar kvalitén och utvärdering av dessa.
- › Användning av data i registren och hur ändringar bör hanteras.

Från Socialdepartementet har det framförts att Sverige har kommit långt på detta område. Sverige har betydande kompetens och det pågår ett intensivt utvecklingsarbete av de svenska kvalitetsregistren. Departementet har poängterat att det är viktigt att riktlinjerna behandlas i en bredare krets än bara inom ramen för Joint Action. För att riktlinjerna ska kunna behandlas av en bredare grupp kommer ett par workshops att hållas under våren där Sverige kommer att medverka.

SKL har lämnat in kommentarer till Socialdepartementet. Då riktlinjerna enbart är rekommendationer kommer de inte att vara tvingande för den lokala och regionala nivån.

Nationella kvalitetsregister: *webbplats*

Kommissionen: PARENT

Kontaktperson:

Kristina Lidén Mascher, kristina.lidenmascher@skl.se,

08-452 71 75

Arbetet med ny lagstiftning om medicintekniska produkter fortsätter

År 2012 presenterade kommissionen två förslag till nya förordningar gällande medicintekniska produkter, ett med fokus på medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik och ett mer generellt om medicintekniska produkter.

Det ena förslaget om en ny förordning för medicintekniska produkter, MD-förslaget, ska ersätta direktiv om aktiva medicintekniska produkter för implantation (90/385/EEG) och direktiv om medicintekniska produkter (93/42/EEG).

Det andra förslaget, IVD-förslaget, avser en ny förordning som ska ersätta direktiv om medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik (98/79/EG).

Syftet med den föreslagna lagstiftningen är att modernisera reglerna för att uppmuntra till innovation och se till att produkterna är säkra och kan saluföras i hela EU. På så sätt vill man förbättra granskningen av produkter innan de kommer ut på marknaden och skärpa övervakningen efter att de blir tillgängliga.

Förslaget omfattar många olika typer av produkter, bland annat produkter med estetiska ändamål, produkter som är avsedda att sväljas, plåster, graviditetstest röntgenapparater och in vitro-diagnostiska produkter. Förslaget behandlar också nationella myndigheters kontroll av de så kallade anmälda organen, som ska kontrollera produkterna innan de släpps ut på marknaden, samt de anmälda organens kontroll av tillverkarna.

Det är viktigt att kontrollen av de allmänna organen förbättras. För att åstadkomma detta är det nödvändigt med ett förtydligande och en skärpning av villkoren för utnämningen av anmälda organ samt en stärkning av informationsutbytet medlemsstater emellan, vilket också skulle harmonisera de krav som ställs på anmälda organ inom unionen. Samtidigt föreslås ansvaret för de anmälda organen ligga kvar på nationell nivå utan att flyttas över till unionsnivå. En ytterligare viktig fråga är hur detaljerade lagbestämmelserna ska vara och vad som hellre bör anges i form av riktlinjer.

Europaparlamentet behandlade ärendena och antog sin position under våren 2014. Förhandlingarna inom och mellan institutionerna gick initialt långsamt och på grund av detta enades kommissionen och medlemsländer om en handlingsplan under sommaren 2014 i avvaktan på ny lagstiftning. Handlingsplanen syftar till att skärpa kontrollen med stöd av den befintliga lagstiftningen.

Under hösten 2014 försökte det italienska ordförandeskapet att få loss frågan i rådet, ett arbete som det lettiska ordförandeskapet kommer att fortsätta under våren 2015. Förhoppningen är att under våren kunna inleda triloger mellan kommissionen, rådet och Europaparlamentet.

Kvarvarande frågor i förhandlingarna är bland annat huruvida kosmetiska produkter ska inkluderas i förordningen, mekanismer för kontroll av de allmänna organen, samt organens arbetsätt och metoder.

Kommissionen: Förslag till förordning för medicintekniska produkter, Förslag till förordning för medicintekniska produkter för in-vitro diagnostik, Handlingsplan för medicintekniska produkter, Lagstiftningsprocessen

Kontaktperson:

Pål Resare, pal.resare@skl.se, 08-452 79 59

Europeiska referensnätverk (ERN)

EU-kommissionen har inlett ett arbete med att inrätta ett europeiskt referensnätverk (ERN). Patientrörlighetsdirektivet ger EU-kommissionen mandat att stödja medlemsländerna i utvecklingen av sådana nätverk för vårdgivare och kompetenscentrum i EU-länderna. Syftet är att främja högspecialiserad sjukvård inom framför allt områden där resurserna är knappa och diagnoserna sällsynta.

Våren 2014 beslutade kommissionen om kriterier för inrättande och utvärdering av europeiska referensnätverk. Därigenom fastställdes bland annat villkor som måste uppfyllas av nätverk och vårdgivare som önskar delta i ett ERN. Kommissionen har därefter tagit in anbud vad gäller uppdrag att dels utveckla en handbok och metoder för bedömning av ERN, dels undersöka vilka tjänster som ERN och deras medlemmar bör tillhandahålla. En utlysning av europeiska referensnätverk väntas under 2015.

SKL är positivt till ERN och annat europeiskt hälso- och sjukvårdssamarbete som sker inom ramen för medlemsländernas rätt att själva bestämma hur hälso- och sjukvården ska utformas, organiseras och finansieras.

Kommissionen: Europeiska referensnätverk (ERN)

Kontaktperson:

Gunilla Gunnarsson, gunilla.gunnarsson@skl.se, 08-452 72 14

Förslaget till nytt transparensdirektiv dras tillbaka

I mars 2012 lämnade kommissionen ett förslag till nytt så kallat transparensdirektiv som skulle ersätta det nuvarande direktivet om insyn i de åtgärder som reglerar prissättningen på humanläkemedel och deras inordnande i de nationella sjukförsäkrings-systemen.

Kommissionen meddelade i december 2014 att ärendet dras tillbaka, med noteringen att ingen politisk överenskommelse finns inom räckhåll.

Syftet med förslaget till nytt transparensdirektiv var att öka insynen och avlägsna hinder mot handel med läkemedel orsakade av reglering av priser och försäljning på nationell nivå. Många medlemsländer motsatte sig förslaget med hänvisning till subsidiaritetsprincipen och att de föreslagna handläggningstiderna för beslut kring prissättning och subvention var för korta.

I sitt remissvar ansåg SKL bland annat att förslagen inte var acceptabla med hänvisning till det kommunala självstyret och att de inte var förenliga med svenska förhållanden.

Kommissionen: Transparensdirektivet (89/105/EEG), Kommissionens tillbakadragna initiativ 2015

Kontaktperson:

Sofie Alverlind, sofie.alverlind@skl.se, 08-452 76 16

Inre marknaden och konkurrensfrågor

TTIP – Mot ett nytt handelsavtal med USA

Sedan år 2014 förhandlas ett handelsavtal mellan EU och USA. Avtalet går under benämningen TTIP – vilket är en förkortning av Transatlantic Trade Investor Partnership. TTIP väntas kunna öppna den amerikanska marknaden och väsentligt öka handelsutbytet mellan USA och EU.

TTIP är inte bara en fråga om att ta bort tullar och tariffer. Avtalet handlar också om att undanröja regulatoriska handelshinder genom standardisering och att öppna upp den offentliga upphandlingen. Genom detta förväntas tillväxten att öka och villkoren för små och medelstora företag förbättras samtidigt som konsumentpriserna pressas ned. Från kommissionens sida betonas också att den europeiska modellen med starkt konsumentskydd, arbetsrätt och miljöskydd ska skyddas. I vissa medlemsstater – som exempelvis i Tyskland och i Österrike – är motståndet mot TTIP rätt starkt. Invändningarna i dessa länder tar bland annat sikte på att frihandelsavtalet kan få betydelse för den offentliga verksamheten på lokal nivå genom amerikanska företags etablering i bland annat välfärdsektorerna. Motsvarande debatt i Sverige är inte lika framträdande.

TTIP innehåller också en tvistlösningsmekanism som har kritiserats hårt. Hur denna slutligt kommer att utformas är inte känt.

Under det kommande året kommer förhandlingar att hållas om TTIP. Eftersom det inte bara är en fråga om frihandel – utan också om arbetsvillkor och tillåtna krav på områden av offentligt intresse – behöver den offentliga sektorns behov synliggöras. Från en svensk utgångspunkt är frihandel centralt för industrins tillväxtförutsättningar, men det är också viktigt att värna utrymmet för lokalt beslutsfattande i valet av driftsformer. Det är också viktigt att avtalet får en sådan utformning att det inte hindrar lokala myndigheter från att våga samverka med andra investerare bland annat i kommande infrastruktursatsningar.

Att öka kunskapen om handelsavtalets betydelse för den offentliga sektorn och dess roll och behov är mot den bakgrunden en uppgift värd att framhålla i de kommande årens utvecklingsarbete. SKL bevakar utvecklingen både i EU och i förhållande till den nationella nivån.

Kommissionen: TTIP

Kontaktpersoner:

Helena Linde, helena.linde@skl.se, 08-452 79 76

Malin Looberger, malin.looberger@skl.se, 08-452 75 58

Tor Hatlevoll, tor.hatlevoll@skl.se, 08-452 79 69

Den framtida mervärdesbeskattningen

Kommissionen fortsätter under år 2015 att arbeta vidare med den översyn av mervärdesskattesystemet som påbörjades år 2010.

Momsen inom offentlig sektor och nuvarande momsundantag i det allmännas intresse är fortsatt i fokus för kommissionens översyn, bland annat inom vård, skola och omsorg.

Kommissionen genomförde under våren 2014 en öppen konsultation som resulterade i en stor mängd svar. Huvuddragen i de svar som hade lämnats in publicerades i december 2014. Utifrån dessa rapporter kommissionen att det i huvudsak finns två olika uppfattningar om momsens funktion och bestämmelser. De offentliga aktörerna anser generellt att nuvarande system fungerar väl och bör bibehållas. De privata aktörerna anser däremot att systemet och reglerna behöver förändras, bland annat med hänsyn till bristande konkurrensneutralitet mellan offentliga och privata aktörers behandling i momshänseende.

Av kommissionens rapport drar SKL slutsatsen att de förändringar som privata aktörer efterfrågar har sin grund i hur mervärdesskattedirektivets bestämmelser tillämpas och tolkas i ett antal av EU:s medlemsländer, dock inte inbegripet Sverige. SKL kan vidare konstatera att kommissionen hörsammat de synpunkter som förbundet framfört vid olika tillfällen under de år som förändringsarbetet pågått. Förbundet gör också bedömningen att eventuella framtida förändringar inte i någon större omfattning kommer förändra Sveriges nuvarande tillämpning.

Eventuella förändringar kan antas vara att offentliga aktörer blir skyldiga att debitera moms på till exempel sophämtning och parkeringsplatser. I Sverige föreligger redan momsplikt på dessa tillhandahållanden, oavsett om aktören är offentlig eller privat. Förbundet antar vidare att kommissionen inte kommer föreslå att ett ”kommunkontosystem” införs på EU-nivå utan att det förblir en angelägenhet för respektive medlemsland.

Vad kommissionens slutligen kommer att presentera som sitt förslag till förändringar är fortfarande oklart. Eventuellt kommer ett förslag att läggas fram i slutet av 2015. SKL fortsätter att beakta och påverka mervärdesskattesystemets framtida utformning genom samtal med bland annat kommissionen och den svenska regeringen.

SKL: Svar på kommissionens samråd om mervärdesbeskattningen

Kommissionen: Konsultation om reformer av mervärdesbeskattningen, Meddelande om mervärdesskattens framtid

Kontaktperson:

Jeanette Fored, jeanette.fored@skl.se, 08-452 79 24

Implementering av upphandlingsdirektiven

De nya upphandlingsreglerna som antogs förra året ska införas i svensk lagstiftning senast 2016.

Regeringen tillsatte den så kallade Genomförandeutredningen för att arbeta med implementeringen. En grupp som framför allt ska lägga fram förslag som berör de nya områdena i direktiven har letts av justitierådet Eskil Nord. SKL fanns representerat i den gruppen. Den andra gruppen bestod av tjänstemän från regeringskansliet och ägnade sig åt de bestämmelser som finns i nuvarande direktiv.

Genomförandeutredningen har presenterat sina två betänkanden: Nya regler om upphandling och En lag om upphandling av koncessioner. Remisstiden har gått ut och planerat ikraftträdande är den 1 april 2016.

SKL framförde bland annat i sina remissvar att regeringen bör tillsätta en särskild utredning med uppgift att föreslå enklare regler för upphandling under tröskelvärdena, samt för upphandling av så kallade sociala tjänster. Vidare vill SKL att upphandling av koncessioner under EU:s tröskelvärden även i fortsättningen ska vara oreglerad.

Regeringen har utsett Niklas Bruun som särskild utredare för att analysera hur uttryckliga krav på villkor enligt kollektivavtal kan föras in i de tre nya kommande upphandlingslagarna. Utredaren ska också analysera hur krav på varor, tjänster och byggentreprenader ska produceras, tillhandahållas och utföras under förhållanden som uppfyller ILO:s kärnkonventioner. Uppdraget ska redovisas senast september 2015.

I utredningsdirektiven anger regeringen att Genomförandeutredningen inte fullt ut har utnyttjat det utrymme som finns i upphandlingsdirektiven om att kunna ställa krav på att det som upphandlas produceras i enlighet med villkor i kollektivavtal.

Innehållet i direktiven

I de nya upphandlingsdirektiven har sociala krav och miljökrav fått större utrymme i förhållande till nuvarande direktiv. Detta märks på flera sätt, t.ex. blir det obligatoriskt att utesluta en leverantör som har varit föremål för lagakraftvunnen dom rörande barnarbete eller andra former av människohandel. Det finns dock inga möjligheter att ställa krav på lokal produktion av livsmedel.

I beaktandesatserna erinras om medlemsstaternas frihet att organisera tillhandahållandet av obligatoriska sociala tjänster och andra tjänster, som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse eller som en blandning av dessa. Det tydliggörs också att tjänster av allmänt intresse inte omfattas av direktivet. Medlemsstaterna ska också vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att ekonomiska aktörer vid fullgörande av offentliga kontrakt iakttar tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella bestämmelser.

Direktiven innehåller nya regler som undantar visst samarbete mellan upphandlande myndigheter under vissa omständigheter. Det rör sig dels om samarbete mellan en kommun och dess egna bolag och om samarbete mellan upphandlande myndigheter, t.ex. en kommun och ett landsting. Reglerna utgår från EU-domstolens praxis. Många, bland dem SKL, hade hoppats att de upphandlande myndigheterna själva skulle få välja vilken upphandlingsform som ska användas. Så blev det inte, även om möjligheten att använda förhandlat förfarande är större än tidigare. Möjligheten att använda konkurrenspräglad dialog har utökats ganska mycket. Det införs också en ny upphandlingsform, innovationspartnerskap. Nya regler som rör tillfällig gemensam upphandling mellan olika upphandlande myndigheter har också inkluderats.

Modellen med att ha ramavtal med flera leverantörer, där det är de enskildas behov eller eget val som ska avgöra vem som får leverera, är tillåtet. Detta har SKL arbetat för länge.

En fråga som diskuterades i processen var om det skulle bli obligatoriskt att dela upp stora upphandlingar i mindre delar för att gynna små företag. Så blev det inte, däremot har man infört en bestämmelse med innebörd att om en stor upphandling inte delas upp ska det motiveras varför en uppdelning inte görs.

Tilldelningskriterier för lägsta pris har tagits bort, nu är det bara det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet som ska antas. Det anges dock i en beaktandesats att en bedömning av ekonomiskt mest fördelaktiga anbud kan göras på grundval av enbart pris eller enbart kostnadseffektivitet. Det är också tillåtet att ange ett fast pris eller kostnad i underlaget och sedan låta leverantörerna enbart konkurrera i fråga om kvalitetskriterier. Direktivet innehåller också särskilda bestämmelser om hur man räknar livscykelkostnader.

Indelningen i A- och B-tjänster försvinner. I stället införs särskilda bestämmelser för upphandling av bland annat hälso- och sjukvårdstjänster, socialtjänster, utbildning och hotell- och restaurangtjänster. Överstiger värdet för dessa tjänster 750 000 euro ska de annonseras. Medlemsstaterna åläggs att införa nationella regler för tilldelning av kontrakt inom dessa områden för att se till att de upphandlande myndigheterna följer principerna om öppenhet och likabehandling av ekonomiska aktörer.

SKL: *Yttrande om nya regler om upphandling, Yttrande om upphandling av koncessioner*

Kommissionen: *Offentlig upphandling*

Regeringen: *Delbetänkande om nya regler om upphandling (SOU 2014:51), Promemoria om nya regler om upphandling (Ds 2014:25), Slutbetänkande om upphandling av koncessioner (SOU 2014:69), Upphandling och villkor enligt kollektivavtal (dir 2014:162)*

Kontaktperson:

Eva Sveman, eva.sveman@skl.se, 08-452 76 54

E-upphandling och e-handel

I de nya upphandlingsdirektiven som antogs 2014 finns det ett antal bestämmelser om elektronisk upphandling som bland annat anger att anbud ska lämnas elektroniskt inom några år. Det finns också bestämmelser om olika elektroniska förfaranden.

EU-kommissionen har i syfte att främja införandet av e-upphandling inrättat en expertgrupp med representanter från alla medlemsstater, så kallad Multi stakeholders expert group on e-procurement (EXEP). Gruppen ska särskilt ge råd kring tolkningsfrågor av direktivet vad avser de e-relaterade delarna, frågor som rör införande, interoperabilitet och standarder samt verka för kunskapsuppbyggnad. Från Sverige deltar representanter från Finansdepartementet och SKL.

Projekt som sedan tidigare initierats av kommissionen i syfte att främja den gränsöverskridande

upphandlingen fortsätter. Sverige deltar i satsningen eSENS som ska samordna och utveckla e-förvaltningen inom EU. Huvudman för eSENS är Ekonomistyrningsverket (ESV).

ESV är också ansvarig för Open PEPPOL, ett koncept för infrastruktur för utbyte av information inom området elektroniska inköp inom och mellan medlemsstaterna. I november 2014 fattades ett beslut om att rekommendera PEPPOL:s infrastruktur för e-handel i offentlig sektor i Sverige. Beslutet fattades inom ramen för det gemensamma arbete för att främja e-handel och e-upphandling som bedrivs under konceptet Single Face To Industry (SFTI) Bakom SFTI står ESV, Konkurrensverket och SKL.

Standardiseringsarbetet i CEN (European Committee for Standardization) om utveckling av elektroniska meddelanden inom offentlig upphandling fortsätter inom ramen för dess workshop CEN/BII som nu är inne i sin tredje fas. Workshopen har i uppgift att ta fram affärsprofiler och standardmeddelande för hela den offentliga inköpsprocessen. Arbetet kommer att avslutas i slutet av 2015, och förslag finns om fortsättning i en ny teknisk kommitté.

Resultatet av de två föregående faserna av CEN/BII används av ett antal länder. I Sverige används bland annat de rekommenderade standarderna Svekatolog, Sveorder, Sveleveransavisering och Svefaktura inom konceptet Svehandel.

När det gäller e-upphandling pågår för närvarande arbete i CEN/BII med bland annat innehåll i elektroniska kataloger samt uppdatering av det underlag som finns sedan tidigare och som är relaterade till de nya direktiven. Från svensk sida deltar SFTI för att ge input till arbetet.

SKL: *E-handel och e-upphandling*

Kommissionen: *E-upphandling*

Övrigt: *SFTI, OpenPEPPOL, CEN/BII, eSENS, Svehandel*

Kontaktperson:

Kerstin Wiss Holmdahl, Kerstin.Wiss.Holmdahl@skl.se,

08-452 79 87

Direktiv om e-fakturering och utredning om e-fakturering i offentlig sektor

Direktivet om elektronisk fakturering vid offentlig upphandling antogs 2014. I direktivet framgår att en europeisk standard för elektronisk fakturering ska utarbetas av den europeiska standardiseringsorganisationen avseende den semantiska data-modellen för kärnan i en elektronisk faktura, det vill säga kärninnehållet i en faktura. En förteckning

över ett begränsat antal format som överensstämmer med standarden ska tillhandahållas.

Medlemsstaterna ska säkerställa att upphandlande myndigheter och enheter tar emot och behandlar elektroniska fakturor som överensstämmer med denna standard och med någon av de format som offentliggjorts. Enligt direktivet ska medlemsstaterna anta, offentliggöra och tillämpa de lagar och andra författningar som behövs senast den 27 november 2018 under förutsättning att standarden publicerats 18 månader före detta datum. Medlemsstaterna får skjuta upp skyldigheten att ta emot och behandla e-fakturor när det gäller myndigheter under den centrala nivån (exempelvis kommuner) till ytterligare 12 månader senare, det vill säga senast den 27 april 2019.

Direktivet får ses som ett led i övergången till en papperslös offentlig förvaltning. Under hösten 2014 kom arbetet igång inom CEN (European Committee for Standardization) med att utarbeta den europeiska standarden. Arbetet sker genom representation från de nationella standardiseringsorganisationerna, från Sverige deltar Swedish Standards Institute (SIS). I arbetet deltar även SKL och Ekonomistyrningsverket (ESV) samt intressenter från den privata sektorn.

I januari 2015 gav regeringen uppdrag åt ESV att utreda förutsättningarna för att offentlig sektor enbart ska ta emot elektroniska fakturor. Uppdraget ska vara slutfört senast den 31 maj 2015. Både myndigheter, kommuner, landsting och leverantörer kan inkomma med synpunkter under arbetets gång.

Under året fortsätter det europeiska flerpartsforumet om e-fakturering sin verksamhet. Frågor relaterade till juridiska frågor hanteras, liksom kopplingen till standarder och spridning. Nationella forum för detta arbete finns i medlemsstaterna. Det svenska forumet drivs av Nätverket för Elektroniska Affärer (NEA) och SKL deltar i detta.

SKL: *E-handel och e-upphandling*

Kommissionen: *E-upphandling, Direktiv om e-fakturering*

CEN: *Webbplats*

Regeringen: *Uppdrag att analysera konsekvenser av ett krav på e-fakturering*

NEA: *Nationellt forum för e-faktura*

Kontaktperson:

Kerstin Wiss Holmdahl, Kerstin.Wiss.Holmdahl@skl.se,

08-452 79 87

Moderniseringen av EU:s statsstödsregler

Kommissionen har sedan 2012 drivit moderniseringen av reglerna för statliga stöd. Moderniseringsarbetet, som syftat till samordning och förenkling, har omfattat både reformerade bestämmelser om handlägningsprocessen och en rad nya materiella regler i riktlinjer för olika sektorer.

På statsstödsområdet får vi nu förhålla oss till en ny procedurförordning, en ny gruppundantagsförordning och nya riktlinjer på flera viktiga områden, såsom offentliga stöd till regionala flygplatser.

SKL har ställt sig positiv till de föreslagna förenklingarna och har också inom ramen för kommun- och regionförbundens europeiska samarbetsorganisation CEMR och CEEP deltagit i arbetet för att bevaka den lokala nivåns intressen under de samråd kommissionen genomfört. Mycket matnyttig information finns tillgänglig på kommissionens hemsida där det finns länkar till relevanta dokument.

En viktig nyhet ligger i förändrade regler för kommissionens övervakning av stödgivning i medlemsstaterna. Denna förenklade övervakning omfattar t.ex. statligt stöd för utbyggnad av bredband samt stöd till innovation och främjande av kulturen och kulturarvet. Motsvarande förenklingar gäller även för stöd till små och medelstora företag. De stöd som mest snedvrider konkurrensen ska däremot fortsättningsvis granskas på samma sätt som tidigare genom ett förfarande med förhandsanmälan till kommissionen.

Som motvikt till det förenklade kontrollförfarandet innehåller det moderniserade regelverket också förpliktelser, både när det gäller bedömningen av vad som är stöd och för publiceringen av uppgifter om stöd på webben. Syftet med dessa nya regler är att säkerställa att reglerna följs även i sådana fall där kommissionen inte granskar stödets förenlighet med reglerna på förhand. Ett system för sådan publicering är under utveckling i Regeringskansliet.

Kommissionen har även sett över de regler som gäller bland annat miljö- och energisektorn, stöd till forsknings, utveckling och innovation, riskfinansiering samt regionala statliga stöd. Dessutom effektiviseras undersökningen av klagomål som gäller statliga stöd. Kommissionen har fått befogenheter att sätta klagomålen i prioritetsordning och att få uppgifter för undersökningen direkt från företagen. Kretsen klagoberättigade har också begränsats.

Senare under 2015 planeras en konferens för att presentera den samlade bilden av gruppundantagsförordningen och övriga riktlinjer på statsstödsområdet.

SKL fortsätter att bevaka utvecklingen, bland annat via sina samarbetsorgan CEMR och CEEP.

SKL: *Modernisering av statsstödsreglerna*

Kommissionen: *Modernisering av statsstödsreglerna*

CEMR: *Positionspapper om definition av statsstöd*

Kontaktperson:

Helena Linde, helena.linde@skl.se, 08-452 79 76

Jämställdhet och mänskliga rättigheter

Anti-diskrimineringsdirektiv prioritet för kommissionen

Jämställdhetsfrågorna har fått en EU-kommissionär, Věra Jourová från Tjeckien. Det är därmed första gången det klart uttalas att en kommissionär har ansvar för just jämställdhet. Jourová är också ansvarig för rättvise- och konsumentfrågor, samt för EU:s jämställdhetsinstitut (EIGE) och Byrån för grundläggande rättigheter (FRA). Deras uppdrag är bland annat att stötta kommissionen och det land som varje halvår är ordförande för rådet i EU.

Jourová har av kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker fått i uppdrag att prioritera och fullfölja förhandlingarna om det föreslagna anti-diskrimineringsdirektivet som presenterades år 2008. Det är det första direktivet som handlar om diskriminering utanför arbetslivet.

Direktivförslaget rör utbildning, sociala förmåner, socialt skydd och hälsovård samt tillgång till varor, tjänster och bostad. Diskrimineringsgrunderna religion eller övertygelse, sexuell läggning, funktionsnedsättning och ålder omfattas av förslaget. När det gäller etnicitet täcks detta område redan av befintligt direktiv.

Om direktivet antas får diskrimineringsgrunden kön ett sämre skydd än andra grunder då detta inte inkluderas. För att direktivet ska gå igenom krävs konsensus i rådet, det vill säga att alla EU:s statschefer är överens. I december 2014 möttes rådet och då var 22 av 28 medlemsländer positiva till att

anta direktivet. Störst motståndare till direktivet är Tyskland.

SKL: *Jämställdhet i Europa*

Kommissionen: *Kommissionären för jämställdhet, rättvise- och konsumentfrågor, Förslag till antidiskrimineringsdirektiv*

EIGE: *EU:s jämställdhetsinstitut*

FRA: *Byrån för grundläggande rättigheter*

Kontaktperson:

Anna Ulveson, anna.ulveson@skl.se, 08-452 74 67

Diskussioner om reviderat mödraledighetsdirektiv fortsätter

Sedan 2008 pågår en revidering av reglerna i det så kallade mödraledighetsdirektivet. Förslaget innebär att nyblivna mammor garanteras 18 veckors mammaledighet istället för 14 veckor. Parlamentet föreslog 2010 att minimireglerna skulle utökas till 20 veckor med full betalning.

Direktivet har dock inte diskuterats sedan 2011 då det fastnade i rådet som menade att förslaget var orealistiskt i samband med den finansiella och ekonomiska krisen. Det italienska ordförandeskapet försökte återuppta diskussionerna med det nya parlamentet hösten 2014. Kommissionen är redo att dra tillbaka förslaget och komma med ett nytt initiativ om inte rådet och parlamentet kommer överrens under första halvan av 2015.

Arbetsmarknadens parter på EU-nivå kom däremot överens om ett ramavtal om föräldraledighet år 2009. Det innebär att föräldraledigheten utökas från tre till fyra månader per förälder, varav en månad inte får överlåtas på den andra föräldern. Alla anställda oavsett anställningsform omfattas av ramavtalet. En förälder som återgår till förvärvsarbete efter föräldraledighet får möjlighet att begära en anpassning av sina arbetsförhållanden, till exempel arbetstiden. Ramavtalet ger bättre skydd mot såväl uppsägningar som mot all annan missgynnande behandling på grund av att föräldraledigheten utnyttjas.

SKL: Jämställdhet i Europa

Kommissionen: Förslag om reviderat mammaledighetsdirektiv

EU: Ramavtal om föräldraledighet

Kontaktperson:

Anna Ulveson, anna.ulveson@skl.se, 08-452 74 67

Direktivet om könsfördelning i börsnoterade bolagsstyrelser – diskussionerna fortsätter

Kommissionen lade 2012 fram ett förslag på krav om könskvotering till bolagsstyrelser. Senast år 2020 skulle representationen i styrelserna vara minst 40 procent av det underrepresenterade könet.

Förra året lade det italienska ordförandeskapet fram en kompromiss för att komma vidare i förhandlingarna i rådet. Kompromissen sänkte kvoteringskravet till 25 procent senast år 2018. Förhandlingarna strandade dock då en minoritet av EU-länderna, däribland Sverige, motsätter sig EU-lagstiftning om könskvotering i bolagsstyrelserna. Frågan har nu bollats över till det lettiska ordförandeskapet.

Europaparlamentet har sedan tidigare med stor majoritet tagit ställning för en könskvotering på 40 procent, men utan medlemsländernas medgivande blir det ingen lagstiftning.

Idag är andelen kvinnor i svenska börsnoterade bolagsstyrelser 24 procent. I EU-nämnden beslöt allianspartierna, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet att stoppa regeringens förslag om ett svenskt stöd till kompromissen. Huvudinvändningar är att företagsägarna själva ska bestämma styrelsens sammansättning, alternativt att det är länderna och inte EU som ska besluta i frågan.

Kommissionen: Förslag till direktiv om könskvotering i börsnoterade bolagsstyrelser

Kontaktperson:

Anna Ulveson, anna.ulveson@skl.se, 08-452 74 67

EU:s jämställdhetsstrategi efter 2015

Under året kommer många olika intressenter att bjudas in för att komma med synpunkter kring EU:s nya strategi för jämställdhet. Strategin väntas bland annat att handla om könsskillnader i lön, deltagande på arbetsmarknaden, pensioner, makt och att bekämpa alla former av våld mot kvinnor. Den nuvarande strategin gäller 2010–2015.

Under året är frågan aktuell i Europaparlamentets utskotts för kvinnors rättigheter och jämställdhet (FEMM). Svenska ledamöter i utskottet är Malin Björk (V), Anna Hedh (S) och Anna-Maria Corazza Bildt (M). Utskottets uppdrag är att eliminera alla former av diskriminering på grund av kön och genomföra och vidareutveckla jämställdhetsintegrering i alla politikområden i EU.

De senaste uppskattningar från kommissionen visar att med den nuvarande förändringstakten kommer det att ta nästan 30 år för att nå EU:s mål om 75 procent av kvinnor på arbetsmarknaden, över 70 år för lika löner, nästan 40 år till hushållsarbetet delas lika och över 20 år för att uppnå en jämn könsfördelning i styrelserna i Europas största börsnoterade bolag.

SKL: Jämställdhet i Europa

Kommissionen: Jämställdhet, EU:s jämställdhetsstrategi 2010-2015

Europaparlamentet: FEMM-utskottet

Kontaktperson:

Anna Ulveson, anna.ulveson@skl.se 08-452 74 67

Jämställdhetsdeklarationen och pilotprojektet om indikatorer

CEMR-deklarationen är ett verktyg för kommuner, landsting och regioner att integrera jämställdhetsperspektivet i det politiska beslutsfattandet och i den praktiska verksamheten. För närvarande har 1463 kommuner och regioner i Europa undertecknat deklarationen, varav 114 i Sverige. Under 2014 tillkom 19 svenska undertecknare (18 kommuner och ett landsting).

CEMR:s Observatory är en stödfunktion för de som har undertecknat deklarationen. I mars 2015 avslutades den svenska finansieringen av obser-

vatoriet, men arbetet försätter med de nationella koordinatörerna och med utveckling av stödet på webbplatsen.

Ett pilotprojekt om indikatorer för att mäta genomförandet av deklARATIONEN, som finansieras av EU-kommissionen, kommer att avslutas med en konferens i Bryssel i oktober 2015. Indikatorerna har testats av undertecknarna och kommer att finnas på deklARATIONENS webbplats.

Nya ledamöter kommer att utses till CEMR:s kommitté för jämställdhet, Standing Committee for Equality. Kommitténs uppdrag är att ge stöd till kommuner och regioner i Europa som har undertecknat deklARATIONEN. Ewa Samuelsson, tidigare biträdande socialborgarråd i Stockholm, har varit ordförande i kommittén under fyra år.

Den 3 mars anordnade CEMR och SKL ett gemensamt event i Europaparlamentet inför Internationella kvinnodagen. Avsikten var att presentera arbetet med jämställdhetsdeklARATIONEN och observatoriet samt erfarenheter från SKL:s Program för hållbar jämställdhet. Inbjudna var bland annat EU-parlamentariker och representanter från andra EU-institutioner. Deltagarna diskuterade jämställdhet och vad som bör göras på lokal, regional, nationell och EU-nivå.

SKL: Jämställdhet i Europa

CEMR: CEMR:s Observatory, Jämställdhet

Kontaktperson:

Anna Ulveson, anna.ulveson@skl.se, 08-452 74 67

Arbetet med mänskliga rättigheter på lokal nivå i Europa

SKL har i Europarådets kongress för lokala och regionala myndigheter (CLRAE) engagerat sig i frågor som rör mänskliga rättigheter.

Den svenske ledamoten i CLRAE Lars O Molin (KD), Örebro kommun, är kongressens tematiska talesperson för mänskliga rättigheter och har tagit fram förslag på hur dessa kan genomföras på lokal och regional nivå. Ökat samarbete mellan samhällsnivåerna och en satsning på kompetensutveckling för förtroendevalda och tjänstemän är några av förslagen. CLRAE har på grundval av dessa beslutat att mänskliga rättigheter måste tas med som en dimension när kongressen övervakar hur den kommunala självstyrelsekonventionen tillämpas i de 47 medlemsländerna.

Lars O Molin har tagit fram en uppföljande rapport som lyfter fram goda exempel på arbetet med mänskliga rättigheter i Europa på lokal nivå. Dessa presenterades vid MR-dagarna i Umeå november 2014.

För att fördjupa kunskaper om mänskliga rättigheter på den lokala och regionala nivån organiserar CLRAE ett internationellt forum om mänskliga rättigheter den 28–29 maj i Graz.

SKL: CLRAE, Rapport om kommunerna och regionernas roll i genomförandet av mänskliga rättigheter

CLRAE: Rapport om bästa praxis för arbetet med mänskliga rättigheter på lokal nivå

Kontaktpersoner:

Tyra Warfvinge, tyra.warfvinge@skl.se, 08-452 79 12

Dominique Faymonville, dominique.faymonville@skl.se,

08-452 71 04

HBT-personers situation i kommunerna

De mänskliga rättigheterna för HBT-personer är på flera sätt eftersatta. Det finns också allvarliga tendenser som visar att HBT-personers livsmöjligheter inte fullt ut är likvärdiga andra personers.

Arbetet med mänskliga rättigheter har alltid en lokal och regional dimension. Det är i samhället där människor lever sin vardag som det avgörs om de mänskliga fri- och rättigheterna respekteras eller ej. Kommunerna har därmed en oavvislig roll för att förverkliga de mänskliga rättigheter som lagts fast i europeiska och globala konventioner.

Europarådets kongress för lokala och regionala organ (CLRAE) har utsett en svensk ledamot, Yoomi Renström (S) från Ovanåkers kommun, till rapportör för att utreda HBT-personers situation på lokal nivå i Europa. Vid CLRAE:s plenarsession i mars presenterades hennes rapport med rekommendationer om hur kommuner och regeringar kan utveckla och garantera framgångsrikt arbete för HBT-personers mänskliga rättigheter.

SKL: Sverige i CLRAE

Europarådet: CLRAE

Kontaktperson:

Dominique Faymonville, dominique.faymonville@skl.se,

08-452 71 04

Digitalisering, forskning och kultur

Digitala vägen till morgondagens europeiska välfärd

Digitala agendan är ett av flaggskeppsinitiativen inom ramen för Europa 2020-strategin och är av central betydelse för att den europeiska ekonomin, jobben och tillväxten. Digitaliseringen och internet erbjuder alla sektorer i samhället stora möjligheter.

Den nya EU-kommissionen har gjort en digital inre marknad till en av sina tio prioriteringar under den kommande mandatperioden. Kommissionens arbetsprogram för 2015 framhåller en digital inre marknad som ett viktigt steg för att realisera den digitala agendan och en nyckel för fler arbetstillfällen, tillväxt, innovation och social utveckling i Europa. Under våren 2015 är det därför särskilt intressant att följa kommissionens arbete för att identifiera och överkomma utmaningarna för en säker, pålitlig och dynamisk digital inre marknad.

Flera av initiativen för att skapa en digital inre marknad samordnas inom ramen för Fonden för ett sammanlänkat Europa och EU-projektet e-SENS som ska skapa en gemensam infrastruktur och generella lösningar för utbyte av digitala offentliga tjänster över gränserna.

Kommuner, landsting och regioner är beroende av en väl utbyggd e-förvaltning för att kunna erbjuda en effektiv och god välfärd med hög kvalitet. Kommissionens arbete för att undanröja hinder och öka tillgången till digitala tjänster över Europas gränser är en viktig förutsättning för framtida

tjänster i kommuner, landsting och regioner. Initiativen inom den digitala agendan är också kopplade till många frågor som statsstödsreglerna, dataskyddsdirektivet, telekomsektorn, Horisont 2020, e-upphandling och e-fakturerings.

SKL: Digitalisering

Kommissionen: En digital inre marknad, Kommissionens arbetsprogram, Fonden för ett sammanlänkat Europa, e-SENS

Kontaktperson:

Per-Erik Nyström, per-erik.nystrom@skl.se, 08-452 78 41

Förordning om en europeisk inre marknad för elektronisk kommunikation

Förslaget till förordning om en europeisk inre marknad för elektronisk kommunikation syftar till att åstadkomma en gemensam europeisk marknad för bredbandstjänster. Skälen som anges är bland annat att elektroniska kommunikationer är mer lämpade för en större marknad än de nationella. Förslaget omfattar bestämmelser för att harmonisera bredbandstjänster, tillståndsgivning, konsumenträttigheter och skyldighetsbeslut.

Ett fritt och öppet internet där operatörerna inte sorterar bort tjänster och trafik är avgörande för den digitala agendans fortsatta positiva utveckling. Idag är inkonsekventa och otydliga villkor för konsumenterna ett problem för trovärdigheten för branschen och skapar onödiga kostnader.

Åtgärder föreslås för att minska kostnaderna för kommunikation över landsgränser i mobilnäten, så kallad roaming. Målsättningen är att det ska vara lika billigt att ringa mellan Köpenhamn och Malmö som mellan Malmö och Kiruna. Idag är det ca 45 gånger dyrare att göra utlandssamtal.

SKL delar i många avseenden EU-kommissionens målbild att uppnå en inre marknad för elektronisk kommunikation. Invånare och företag bör ha tillträde till elektroniska kommunikationstjänster i hela EU utan gränshinder eller omotiverade extrakostnader. Företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och tjänster ska kunna driva och tillhandahålla sådana nät och tjänster oavsett var de är etablerade i EU och var deras kunder finns.

Lokala och regionala myndigheter har en viktig roll och tar ett stort ansvar när det gäller att säkerställa rättvis bredbandstillgång till rimligt pris på områden där marknadsmekanismerna inte fungerar. SKL anser att det är en brist att förslaget inte behandlar frågor kring finansiering av utbyggnad i områden där marknaden inte fungerar.

För lokala och regionala aktörer är det också av stor vikt att alla typer av tjänster kan levereras utan extra kostnader till invånare och näringsliv.

När förslaget genomförs måste också hänsyn tas till de rättsliga och faktiska förutsättningar som gäller i medlemsstaterna idag. Kommissionen bör därför överväga att åtgärderna kan behöva införas i flera steg för att bli verkningsfulla och framgångrika.

Kommissionen: Förslag till förordning om en europeisk inre marknad för elektronisk kommunikation

Kontaktperson:

Katarina Svårdh, katarina.svardh@skl.se, 08-452 71 87

Ramprogrammet för forskning, utveckling och innovation är igång

EU:s ramprogram för forskning, utveckling och innovation, Horisont 2020, är nu på plats. Utlysningar öppnas löpande på EU-kommissionens hemsida.

Under 2014 har en rad aktiviteter genomförts för att stimulera deltagande i programmet. Tillsammans med den nationellt ansvariga myndigheten, VINNOVA, har SKL genomfört en seminariereserie under hösten 2014 för att visa på möjligheterna för kommuner, landsting och regioner att hitta finansiering för forsknings-, utvecklings- och innovationsarbete och skapa kontakter med europeiska samarbetspartners. Dessa insatser har dokumenterats i form av filmer som finns tillgängliga på SKL:s respektive VINNOVA:s hemsida.

För att nå framgång i Horisont 2020 är det viktigt att nya allianser byggs och att offentliga aktörer involveras på ett nytt sätt, liksom att använda sig av synergier mellan EU:s strukturfonder och Horisont 2020.

Tre grundläggande prioriteringar styr utformningen av programmet: spetskompetens, industriellt ledarskap och samhällliga utmaningar. Inom framför allt de samhällliga utmaningarna specificeras ett flertal områden som direkt rör kommuner, landstings och regioners verksamhet. Horisont 2020 finansierar forskning, innovation och utveckling inom alla kunskapsområden.

SKL har gjort sammanställningar och analyser av medlemmarnas deltagande i tidigare ramprogram som kan ge värdefulla erfarenheter och uppslag till kommande arbete. Sammanställningarna finns redovisade i SKL-rapporten Kunskapande över gränser.

SKL: Kunskapande över gränser, Forskning och innovation,

Filmer om Horisont 2020

Kommissionen: Horisont 2020

VINNOVA: Horisont 2020

Kontaktperson:

Eva Marie Rigné, eva.marie.rigne@skl.se, 08-452 79 37

Ny arbetsplan för kultur

Kulturministrarna i rådet antog i november 2014 en ny arbetsplan för kultur för åren 2015–2018. Arbetsplanen pekar ut unionens gemensamma arbete på kulturområdet och bygger på den europeiska kulturangendan från 2007.

Arbetsplanen fokuserar på hur man bäst ska förvalta Europas kulturarv, att främja kreativitet och innovation i de kulturella och kreativa sektorerna samt att stärka den kulturella profilen i EU:s externa relationer.

Omkring 20 konkreta åtgärder kommer att vidtas med utgångspunkt från ett antal prioriteringar, såsom kulturarv, tillgänglig och inkluderande kultur samt främjande av kulturell mångfald. Ett gemensamt arbete med att ta fram jämförbar kvalitetsstatistik om kultur är en annan viktig prioritet i arbetsplanen.

Den öppna samordningsmetoden (Open Method of Coordination – OMC) kommer fortsatt vara den huvudsakliga arbetsmetoden vad gäller koordinering mellan medlemsstaterna på kulturområdet. Andra arbetsmetoder omfattar till exempel tillfälliga expertgrupper eller tematiska seminarier.

Sverige representeras i OMC-grupperna av Kulturdepartementet, Statens Kulturråd, Konstnärsnämnden och Nationalmuseum. Flera arbetsgrupper har tagit fram handböcker som finns på Kulturrådets hemsida.

SKL anser att det kommunala och regionala perspektivet i EU-arbetet bör bli mer synligt. Det bör därför finnas tillräcklig lokal och regional representation i det nationella arbetet med EU:s kulturfrågor. Idag saknas rutiner för att förankra arbetet på lokal och regional nivå. SKL avser verka för en förändring.

SKL: *Kultur och fritid*

Kommissionen: *Öppna samordningsmetoden - Kultur*

Rådet: *Handlingsplan för kultur*

Kulturrådet: *Kulturrådets samarbete inom öppna samordningsmetoden*

Kontaktperson:

Göran Roos, goran.roos@skl.se, 08-452 74 26

SKL:s prioriterade EU-frågor 2015

SKL:s styrelse har antagit tolv prioriterade EU-frågor som förbundet ska driva under 2015. Dessa ingår även i SKL:s verksamhetsplan för 2015. För varje prioriterad fråga finns ett antal viljeriktningar som förbundet ska verka för.

SKL:s prioriterade EU-frågor

I. Översyn av Europa 2020-strategin

- › SKL ska verka för ett förstärkt deltagande av kommuner och regioner, liksom av arbetsmarknadens parter, på nationell och europeisk nivå.
- › SKL ska verka för att säkerställa ett lokalt och regionalt inflytande vid en eventuell revidering av de nationella målen.

II. Den digitala inre marknaden

- › SKL ska aktivt bevaka kommuner och landstings intressen i initiativ för en digital inre marknad och verka för att möjliggöra ett aktivt deltagande från medlemmarna.

III. Energi och klimat – En robust energiunion med en framåtblickande politik för klimatförändringar

- › SKL ska verka för att genomförandet av dessa förslag blir ändamålsenligt och inte onödigt detaljstyrande för lokal och regional nivå så att medlemmarna får goda möjligheter att bedriva ett offensivt arbete med klimat och energieffektivisering.

IV. En fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas

- › SKL ska bevaka kommuner och landstings intressen i utarbetandet av strategin för den inre marknaden och verka för att möjliggöra ett aktivt deltagande från medlemmarna.
- › SKL ska särskilt uppmärksamma utvecklingen när det gäller statsstödsreglernas tillämpning ifråga om infrastrukturinvesteringar och luftfart.

V. Ett rimligt och balanserat frihandelsavtal med USA

- › SKL ska verka för att synliggöra TTIP:s betydelse i förhållande till offentligt finansierad verksamhet så att organisationsfriheten och den kommunala självstyrelsen inte träds för när.

VI. En ny och balanserad europeisk migrationspolitik

- › SKL ska verka för ett fortsatt kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan medlemsländerna avseende frågor som rör såväl integration som asyl- och flyktingmottagande, bl.a. inom ramen för det nätverk som CEMR har startat.
- › SKL ska bevaka implementeringen av den gemensamma asylpolitiken och vad den får för konsekvenser på lokal och regional nivå.
- › SKL ska inom ramen för prio-frågan ”Nyanländas etablering – en investering för framtiden” verka för att kommuner och landsting får rätt förutsättningar att bedriva ett framgångsrikt integrationsarbete. Ett framgångsrikt integrationsarbete är tillväxtfrämjande, bidrar till att klara vårt framtida arbetskraftsbehov och välfärdens framtida finansiering.

VII. Utsatta EU-medborgare

- › SKL ska verka för att den svenska regeringen utifrån olika aspekter ytterligare och tydligare tar upp detta med både berörda länders regeringar och den politiska ledningen i EU. Ett sätt att samla och stärka arbetet kan vara att EU tillsätter ett särskilt sändebud för insatser gällande medlemsstaternas nationella strategier för romsk inkludering.
- › SKL ska inom ramen för sitt internationella arbete via lämpliga organisationer och forum lyfta frågan och sträva efter samarbete på denna nivå.

VIII. Översyn av luftpolitiken

- › SKL ska verka för att ett bra system för uppföljning och tillsyn är på plats i tid för att SKL:s medlemmar ska kunna bedriva en effektiv tillsyn.
- › SKL ska bevaka att kraven på små förbränningsanläggningar inte blir helt orealistiska för kommunala/landstingskommunala anläggningar i Sverige.

IX. Resurseffektivitet och avfall

- › SKL ska verka för en hög men realistisk ambition där förslagen är anpassade till medlemsstaternas kraftigt varierande nivå på avfallshantering.
- › SKL ska verka för att kommissionen tar fram förslag som säkerställer mer grundläggande krav på medlemsstaternas avfallshantering.
- › SKL ska fortsatt betona och utveckla kraven på minskad deponering.
- › SKL ska verka för att kommissionen ytterligare utvecklar de delar som handlar om förebyggande av avfall.
- › SKL ska verka för att ett ambitiöst men realistiskt mål för materialåtervinning ska gälla för unionen som helhet och att de enskilda medlemsstaterna nivåer följs genom ett styrningssystem.

X. Översyn av arbetstidsdirektivet

- › SKL ska verka för införande och tydliggörandet av begreppen ”on-call time” samt ”inactive part on-call time” i arbetstidsdirektivet. Direktivet bör ändras så att jour inte är att jämföras med arbetad tid vid tillämpningen av direktivets olika artiklar.
- › SKL ska verka för att de möjligheter som finns för kollektivavtalslösningar idag i direktivet kvarstår.
- › SKL ska verka för att arbetstid och schemaläggning hanteras lokalt.

XI. Sammanhållningspolitik

- › SKL ska verka för ett reellt inflytande från lokal och regional nivå i genomförandet av fonderna.
- › SKL ska verka för att besluts- och övervakningskommittéer för de olika programmen besätts av lokala och regionala representanter.
- › SKL ska verka för att stärka kunskapen hos våra medlemmar vad gäller såväl Europa 2020 och Östersjöstrategin som olika program.
- › SKL ska verka för att samla erfarenheter från den process som inom kort avslutas vad gäller utformning av partnerskapsöverenskommelse och program för att tidigt kunna påverka inriktningen på nästa programperiod.

XII. EU:s urbana agenda

- › SKL ska verka för att subsidiaritetsprincipen fortsatt skall gälla i arbetet med den urbana agendan.
- › SKL ska verka för att städer/kommuner skall kunna vara mer delaktiga i EU:s beslutsprocess.
- › SKL ska verka för att kommissionen på ett bättre sätt samordnar sektorerna inom stadsutveckling på EU-nivå.

Ordlista

A

Acquis communautaire

Detta franska begrepp syftar på hela EU:s regelverk, dvs. medlemsstaternas gemensamma skyldigheter och rättigheter.

Amsterdamfördraget

EU-fördrag som undertecknades 1997 och trädde i kraft den 1 maj 1999. Det innehåller tillägg och ändringar av de fördrag som utgör grunden för EU.

B

Befogenhetsfördelning

Fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna delas in i tre typer:

- › Delade befogenheter (vanligast): Både EU och medlemsstaterna har rätt att stifta lagar inom ett visst område.
- › Exklusiva befogenheter för EU: Medlemsstaterna har oåterkalleligen av sagt sig alla möjligheter att agera.
- › Stödjande befogenheter: EU kan endast samordna och uppmuntra medlemsstaternas agerande. Principerna om subsidiaritet och proportionalitet styr ansvarsfördelningen så att denna indelning respekteras.

Beslut

Ett beslut är en rättsakt som till alla delar är bindande för dem det är riktat till. Det kan vara riktat direkt till en eller flera medlemsstater, till enskilda företag eller till individer.

Bästa praxis

Ett sätt för regeringarna att effektivisera politiken inom EU är att se efter vad som pågår i övriga medlemsstater och vad som fungerar bäst. Sedan kan de ta till sig denna "bästa praxis" och anpassa den till sina egna nationella och lokala sammanhang.

C

Coreper

Coreper står för franskans Comité des représentants permanents, dvs. Ständiga representanternas kommitté. I Coreper förbereds de ärenden som tas upp på rådets möten.

CLRAE

The Congress of Local and Regional Authorities (CLRAE) är en del av Europarådet vars roll är att främja lokal och regional demokrati och stärka det lokala och regionala självstyret. Inom Europarådet är det CLRAE som ansvarar för övervakningen av hur Europakonventionen om kommunal självstyrelse tillämpas i medlemsstaterna. CLRAE består av 636 ledamöter som alla är folkvalda i kommuner och regioner i Europarådets 47 medlemsstater. Sverige företräds av sex ledamöter och sex suppleanter.

D

Direktiv

Rättsakt som är riktad till medlemsstaterna och bindande vad gäller de mål som ska uppnås och tidpunkter för dessa. Medlemsstaterna beslutar själva vad som ska göras för att föreskrifterna i direktivet ska uppfyllas.

Dubbel majoritet

Dubbel majoritet är det antal röster som krävs i rådet för att ett beslut ska antas när frågor behandlas. Dubbel majoritet definieras som minst 55 procent av rådets medlemmar vilka ska företräda minst 15 medlemsstater som tillsammans omfattar minst 65 procent av unionens befolkning. Dubbel majoritet ersatte kvalificerad majoritet den 1 november 2014.

E

EES

Europeiska ekonomiska samarbetsområdet består av EU:s medlemsstater samt Island, Norge och Liechtenstein. EES-avtalet innebär huvudsakligen att EU:s regler för den inre marknaden med fri rörlighet över gränserna för varor, personer, tjänster och kapital ska gälla i alla 31 länder.

Enhällighet

Termen enhällighet innebär att alla medlemsstater i rådet måste vara överens för att ett förslag ska kunna antas. Eftersom detta försvårar beslutsprocessen i en union med 28 länder gäller nu regeln om enhällighet endast på särskilt känsliga områden, som beskattning och den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

Europa 2020-strategin

Europa 2020-strategin antogs 2010 och är EU:s strategi för ökad ekonomisk tillväxt, jobb och välbefinnande i EU:s medlemsstater och i helhet. Strategin syftar till att skapa smart, hållbar tillväxt för alla.

Europaparlamentet

EU:s enda direkt folkvalda institution. Europaparlamentet har gradvis fått utökad makt och beslutar i dag tillsammans med rådet i lagstiftningsfrågor på de flesta områden. Parlamentet antar också budgeten och kontrollerar kommissionen politiskt. Europaparlamentet består av 751 ledamöter utsedda för fem år genom direkta val i medlemsstaterna. Sverige har 20 platser. Varje medlemsstat ska företrädas av högst 96 och minst 6 ledamöter.

Europarådet

Europarådet är inte någon EU-institution, utan en mellanstatlig organisation med säte i Strasbourg. Europarådet strävar bl.a. efter att värna de mänskliga rättigheterna, främja den kulturella mångfalden i Europa och bekämpa samhällsproblem som främlingsfientlighet och intolerans.

Europeiska centralbanken (ECB)

Europeiska centralbanken etablerades 1998 och är baserad i Frankfurt. Banken sköter penningpolitiken för de 18 medlemsstater som ingår i euroområdet. Dess huvuduppgift är att upprätthålla prisstabiliteten i euroområdet och genomföra den europeiska valutapolitiken, som fastställs av Europeiska centralbankssystemet (ECBS).

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

(EESK)

Ett av EU:s remissorgan vars ledamöter representerar civilsamhället. Kommittén har 353 ledamöter. Sverige representeras av företrädare från bl.a. Svenskt Näringsliv, LRF och fackförbunden.

Europeiska gemenskapen (EG)

EG upprättades genom Romfördraget 1957, främst för att skapa en gemensam marknad utan inre gränser. EG var tidigare den del av EU-samarbetet som rymde politik för bl.a. transporter, konkurrens, fiske och jordbruk, energi och miljö. Med Lissabonfördraget ersattes och efterträddes EG av EU.

Europeiska kommissionen

Den institution som representerar och försvarar hela EU:s intressen. Kommissionen har ensamrätt på att lägga fram nya lagförslag och handlingsprogram och ansvarar för att Europaparlamentets och rådets beslut genomförs. Den består av en ledamot från varje medlemsstat. Ordförande är för närvarande luxemburgaren Jean-Claude Juncker. Ledamöterna beslutar kollektivt men har olika ansvarsområden. Mandatperioden är fem år. Efter varje val till Europaparlamentet ska en ny kommission utses.

Europeiska ombudsmannen

Europeiska ombudsmannen inrättades 1992 för att trygga en god och öppen förvaltning i EU-institutionerna. Ombudsmannen tar emot klagomål från EU-medborgare och juridiska personer i medlemsstaterna gällande bristfällig förvaltning vid EU:s institutioner eller organ (utom domstolarna).

Europeiska rådet

Europeiska rådet består av en ordförande, EU:s stats- eller regeringschefer samt kommissionens ordförande. Dess huvudsakliga uppgift är att dra upp politiska riktlinjer för EU:s utveckling. Europeiska rådet möts minst fyra gånger per år. Dess möten kallas informellt för toppmöten. Europeiska rådets ordförande väljs för en period av två och ett halvt år.

Europeiska terminen

En årligen återkommande sexmånadersperiod när medlemsstaternas budget och strukturpolitik ska granskas så att oförenligheter och framväxande obalanser kan upptäckas. Tanken är att stärka samordningen i det skede då viktiga budgetbeslut ännu är under behandling.

Europeiska unionens domstol

Består dels av domstolen med 28 domare och nio generaladvokater, dels den s.k. tribunalen (tidigare kallad förstainstansrätten) med 28 domare, alla utsedda för sex år på förslag från medlemsstaterna. EU-domstolen tolkar EU-rätten och lämnar förhandsavgöranden om reglernas innebörd på begäran av nationella domstolar. Den dömer i mål mellan medlemsstaterna, mellan EU:s institutioner, mellan EU och medlemsstaterna och mellan EU och medborgarna. Domstolens utslag är bindande.

Europeiska unionens råd

Europeiska unionens råd är även informellt känt som ministerrådet. Denna institution består av medlemsstaternas ministrar, eller deras företrädare. Sammansättningen varierar med sakfrågorna. Rådet sammanträder regelbundet för att fatta detaljbeslut och anta EU-lagar. Som huvudregel måste rådet och Europaparlamentet vara överens för att EU ska kunna anta lagar.

F

Fördjupade samarbeten

Ett arrangemang där minst nio medlemsstater samarbetar inom ett visst område, medan övriga EU-länder ännu inte kan eller vill ansluta sig i det skedet. De medlemsstater som står utanför har emellertid rätt att få ansluta sig senare om de så önskar.

Fördrag

När Europeiska kol- och stålgemenskapen skapades 1951 innebar det startsignalen för mer än 50 års utarbetande av europeiska fördrag. Sedan dess har närmare 20 fördrag undertecknats. Vissa har tillfört ändringar i ursprungstexten, medan andra gett upphov till nya texter. De viktigaste fördragen är:

- › Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEG-fördraget, EG-fördraget eller Romfördraget) 1958
- › Europeiska enhetsakten 1987
- › Fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget eller Maastrichtfördraget) 1993
- › Amsterdamfördraget 1999
- › Nicefördraget 2003
- › Lissabonfördraget 2009

När man talar om "fördragen" syftar det på fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) i deras lydelse enligt Lissabonfördraget.

Förordning

Rättsakt i EU-rätten som gäller alla medlemsstater, företag, myndigheter och medborgare. Förordningar gäller som lag direkt i EU-länderna såsom de är skrivna, vilket betyder att de inte får omvandlas till andra lagar eller bestämmelser i medlemsstaterna.

G

Grönbok

En grönbok är ett dokument som kommissionen offentliggör för att stimulera till diskussion i en särskild fråga. Genom en grönbok uppmanas berörda parter (organisationer och enskilda) att delta i en debatt om förslagen i grönboken. Ibland ligger den som grund för förslag till lagstiftning som sedan presenteras i en vitbok.

H

Harmonisering

Harmonisering innebär att bringa nationella lagar i överensstämmelse med varandra. Syftet är oftast att ta bort nationella hinder för den fria rörligheten för arbetstagare, varor, tjänster och kapital. EU ser till att medlemsstaternas regler ställer likartade krav på medborgarna och att vissa minimikrav införs i varje land. Harmonisering kan också innebära att man samordnar nationella tekniska regler så att det går att handla fritt med varor och tjänster inom EU. Det innebär att medlemsstaterna erkänner varandras regler för säkra produkter.

I

Inre marknaden

EU-ländernas gemensamma marknad sedan 1992, med fri rörlighet över gränserna för personer, varor, tjänster och kapital.

K

Kommissionen

Se Europeiska kommissionen.

L

Lissabonfördraget

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 och medför ändringar i EU-fördraget och EG-fördraget (döps om till EUF-fördraget). Det nya fördraget innebär bland annat att Europeiska rådet väljer en permanent ordförande och att unionen utser en person som ska föra unionens talan i utrikespolitiska frågor. De nationella parlamenten får möjlighet att granska vissa nya förslag från kommissionen och skicka tillbaka dem för omarbetning om de skulle bryta mot subsidiaritetsprincipen, det vill säga att beslut ska fattas på lägsta effektiva nivå.

Fördraget ses av SKL som ett steg framåt för den lokala och regionala nivån i EU. För första gången erkänns den lokala och regionala självstyrelsen i fördragen. Tidigare har subsidiaritetsprincipen enbart gällt mellan EU och medlemsstaterna, men nu inkluderas även lokal och regional nivå. Kommissionen ska också ta större hänsyn till vilka konsekvenser ett lagförslag kan få på lokal och regional nivå. Regionkommittén får en tyngre roll och en möjlighet införs för kommittén att gå till EU-domstolen om subsidiaritetsprincipen inte följts eller om kommittén inte har konsulterats i frågor där den skulle ha blivit tillfrågad.

Lissabonstrategin

Lissabonstrategin gick ut på ”att göra EU till världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi med fler och bättre arbetstillfällen” till 2010. EU:s nya tillväxt- och sysselsättningsstrategi Europa 2020-strategin antogs 2010.

Lojalitetsprincipen

Innebär att varje medlemsstat ska vidta alla de åtgärder som krävs för att uppfylla de förpliktelser som följer av fördragen eller av åtgärder som en EU institution har vidtagit.

M

Maastrichtfördraget

Fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) undertecknades 1992 i Maastricht och trädde i kraft 1993. Fördraget skapade strukturen med tre pelare och utökade därmed EU:s befogenheter till att gälla polissamarbete, straffrättsligt samarbete samt en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik. Från att ha varit en ekonomisk gemenskap blev det nu en politisk union med ett nyinrättat medborgarskap.

Medbeslutandeförfarandet

Se Ordinarie lagstiftningsförfarandet.

Meddelande

Dokument som kommissionen ger ut. Det finns flera olika sorter. I ett tolkningsmeddelande ger kommissionen sin syn på hur exempelvis ett direktiv ska appliceras.

Medlemsstat

Länderna som är med i EU kallas ”medlemsstater”. Begreppet jämföras ofta med deras regeringar. I EU finns 28 medlemsstater: Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Danmark, Tyskland, Estland, Grekland, Spanien, Frankrike, Irland, Italien, Cypern, Lettland, Litauen, Luxemburg, Ungern, Malta, Nederländerna, Österrike, Polen, Portugal, Rumänien, Slovenien, Slovakien, Finland, Sverige, Kroatien och Storbritannien.

Mellanstatlighet

Mellanstatlighet innebär att beslutsmakten stannar hos medlemsstaterna och att enhällighet krävs för beslut. Inom EU fattas besluten i exempelvis säkerhets- och försvarsfrågor uteslutande genom mellanstatliga överenskommelser. Dessa mellanstatliga beslut fattas vid rådets möten eller på högsta nivå av medlemsstaternas stats- och regeringschefer i samband med Europeiska rådets möten.

Ministerrådet

Se Europeiska unionens råd.

N

Nicefördraget

EU-fördrag som antogs i Nice i december 2000 och trädde i kraft i februari 2003. Fördraget medförde en ny maktfördelning mellan medlemsstaterna för att anpassa EU till utvidgningen: antalet kommissionärer minskades från 30 till 25, användning av omröstning med kvalificerad majoritet utökades och ny röstvägning inom rådet infördes.

O

Ordförandeskap

Ordförandeskapet i rådet roterar och innehas av en medlemsstat under sex månader. Landet ska se till att rådets arbete flyter smidigt.

Italien innehar ordförandeskapet under hösten 2014 och Lettland under våren 2015. Sverige var ordförande andra halvåret 2009 och första halvan av 2001.

Ordinarie lagstiftningsförfarandet

Huvudregeln för att fatta beslut i EU. Kommissionen lägger förslag och Europaparlamentet och rådet måste sedan vara överens för att beslutet ska kunna antas. Vad gäller utrikes- och säkerhetspolitiken har parlamentet dock ingenting att säga till om. Detta gick innan Lissabonfördraget trädde i kraft under benämningen ”medbeslutandeförfarandet”.

P

Pelare

De tre pelarna avsåg tidigare indelningen av EU:s verksamhet i skilda politikområden. Denna indelning avskaffades när Lissabonfördraget trädde i kraft 2009.

- › Den första pelaren, EG, rörde bl.a. den inre marknaden och EMU. Beslut fattades enligt ”gemenskapsmetoden” och involverade kommissionen, parlamentet och rådet.
- › Den andra pelaren omfattade den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (Gusp), där beslut fattades av rådet ensamt.
- › Den tredje pelaren innefattade det polisiära och straffrättsliga samarbetet, där rådet ensamt fattade besluten.

Olika beslutsprocesser användes i de olika pelarna. Den första pelaren var överstatlig och rådet fattade oftast beslut med kvalificerad majoritet. Inom de andra pelarna, som var mellanstatliga, hade även medlemsstaterna initiativrätt och rådet var tvunget att fatta sina beslut med enhällighet, det vill säga att alla länder hade vetorätt.

Proportionalitetsprincipen

Proportionalitetsprincipen reglerar EU:s befogenheter, alltså vad EU-institutionerna får göra. Enligt principen får institutionerna endast vidta åtgärder om det är nödvändigt för att uppnå målen i fördragen. Agerandets omfattning ska således stå i proportion till målet. När EU kan använda olika metoder som ger samma effekt ska man välja den metod som ger medlemsstaterna och EU-medborgarna störst frihet.

R

Rapportör

I Europaparlamentet utses en föredragande, informellt kallad ”rapportör”, för varje lagstiftningsärende eller initiativ. Föredragandens förslag diskuteras, ändras och antas genom omröstning i utskottet innan plenarsessionen i Strasbourg. Debatten och omröstningen i parlamentet sker utifrån betänkandet. Systemet med ”rapportörer” finns även i ReK och EESK.

Rekommendationer

Rättsakter som utfärdas av rådet eller kommissionen och som, till skillnad från andra rättsakter, inte är rättsligt bindande.

Regionkommittén (ReK)

Regionkommittén inrättades 1992 genom Maastichtfördraget och påbörjade sin verksamhet 1994. Det är ett rådgivande organ som ger lokala och regionala myndigheter inflytande över EU:s beslutsprocess. ReK består av 350 politiker från lokal och regional nivå, utsedda av rådet för en period om fem år. Ledamöterna ska vara valda företrädare för ett lokalt eller regionalt organ eller vara politiskt ansvariga inför en vald församling. Sverige har tolv ordinarie ledamöter och tolv ersättare.

Europaparlamentet, rådet och kommissionen rådfrågar ReK i frågor som rör regionala och lokala intressen. Kommittén ska rådfrågas på ett stort antal områden, bl.a. ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, sysselsättning, socialpolitik,

transeuropeiska nät, energi och telekommunikation, utbildnings- och ungdomsfrågor, kultur, miljö, folkhälsa och transporter. ReK kan även avge yttranden på eget initiativ.

Rådet

Det finns tre olika europeiska organisationer med ordet ”råd” i namnet: Europeiska unionens råd (ministerrådet), Europeiska rådet och Europarådet. Oftast avses dock ministerrådet när man talar om rådet.

Rättsakter

Med rättsakter avses de instrument som EU-institutionerna kan använda för att utföra sina uppgifter enligt fördragen och i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen. Följande rättsakter finns:

- › Förordningar: bindande i alla delar och direkt tillämpliga i alla medlemsstater, vilket betyder att de inte får omvandlas till andra lagar eller bestämmelser.
- › Direktiv: bindande för medlemsstaterna när det gäller det resultat som ska uppnås. Direktivet måste införlivas med medlemsstaternas nationella rätt, och medlemsstaterna har utrymme att bestämma exakt hur det ska införlivas.
- › Beslut: bindande i alla delar och riktar sig till en särskild person, ett företag eller en medlemsstat.
- › Rekommendationer och yttranden: är inte rättsligt bindande, utan snarare ett slags viljeyttringar.

S

Sammanhållningspolitik

EU:s övergripande regionalpolitik som syftar till att minska ekonomiska och sociala skillnader mellan regionerna i EU. Sammanhållningspolitiken ska bidra till att stärka gemenskapen och att harmonisera utvecklingen i EU samt till att stärka EU:s konkurrenskraft gentemot omvärlden. Åtgärderna består av program och fonder, så kallade strukturfonder.

Sociala dialogen

EU:s sociala dialog är samarbetet mellan kommissionen och arbetsmarknadens parter på EU-nivå. Inom dialogen sker en mängd olika aktiviteter som samråd, projekt, gemensamma yttranden och överenskommelser av olika slag. Arbetsgivare och fack kan också sluta ramavtal i olika frågor. Ramavtalen kan antingen genomföras av parterna och dess medlemmar själva (s.k. autonoma avtal), eller genom EU-direktiv på parternas gemensamma begäran.

Strukturfonder

Poster i EU:s budget som är EU:s viktigaste verktyg för att genomföra sammanhållningspolitiken. De viktigaste är Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Europeiska socialfonden (ESF).

Subsidiaritetsprincipen

Innebär att EU:s beslut ska fattas på den politiska nivå som kan ta ett så effektivt beslut så nära medborgarna som möjligt. Unionen ska med andra ord inte fatta några beslut (utom i frågor som den ensam ansvarar för) om inte åtgärder på EU-nivå är effektivare än åtgärder på nationell, regional eller lokal nivå.

T

Toppmöte

Europeiska rådets möten kallas ibland informellt för EU-toppmöten, eftersom de samlar medlemsstaternas stats- och regeringschefer.

Tredjeland

Detta begrepp betyder i EU-sammanhang ett land som inte är medlem i EU.

U

Utskott

Europaparlamentet har 20 utskott för att förbereda sitt arbete inför plenarsammanträdena. Huvuddelen av parlamentets lagstiftningsarbete sker i utskotten, som är uppdelade på ämnesområden. Parlamentet kan dessutom vid behov tillsätta underutskott, tillfälliga utskott och undersökningskommittéer. Regionkommittén har sex utskott.

Utvidgning

När nya länder blir medlemmar i EU talar man om en "utvidgning". EU:s medlemsantal har gått från de sex länder som grundade gemenskapen – Belgien, Frankrike, Italien, Luxemburg, Nederländerna och Tyskland – till de 28 medlemsstater den har idag genom följande utvidgningar:

- › 1973: Danmark, Irland och Storbritannien.
- › 1981: Grekland.
- › 1986: Portugal och Spanien.
- › 1990: Forna Östtyskland.
- › 1995: Finland, Sverige och Österrike.
- › 2004: Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern.
- › 2007: Bulgarien och Rumänien.
- › 2013: Kroatien.

Island, Makedonien, Turkiet, Montenegro, Albanien och Serbien är kandidatländer.

V

Vitbok

Kommissionens vitböcker är dokument med förslag till åtgärder inom ett speciellt område. Ibland föregås de av en grönbok vars syfte är att inleda en debatt på EU-nivå. Om Europaparlamentet och rådet är positiva till en vitbok kan den leda till ett handlingsprogram för EU på det berörda området.

Ö

Öppna samordningsmetoden

På många politikområden (exempelvis utbildning, kultur, pensioner och hälsovård) fastställer medlemsstaterna sin egen nationella politik, istället för att tillämpa EU-lagstiftning. De enskilda regeringarna kan emellertid dra nytta av att dela med sig av information, anta bästa praxis och samordna sin nationella politik. Detta sätt att lära av varandra kallas den öppna samordningsmetoden.

Överstatlig

Detta uttryck betyder "på en nivå över medlemsstaterna", i motsats till "mellanstatlig". Många EU-beslut fattas på överstatlig nivå, vilket innebär att de är bindande för medlemsstaterna.

Praktiska länkar

Europeiska unionen

EU:s webbportal: europa.eu

Europeiska rådet: european-council.europa.eu

Europeiska unionens råd: consilium.europa.eu

Europaparlamentet: europarl.europa.eu

Europaparlamentets kontor i Sverige: europaparlamentet.se

Europeiska kommissionen: ec.europa.eu

Kommissionens representation i Sverige: ec.europa.eu/sweden

EU-domstolen: curia.europa.eu

Europeiska revisionsrätten: eca.europa.eu

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén: eesc.europa.eu

Regionkommittén: cor.europa.eu

Europeiska ombudsmannen: ombudsman.europa.eu

Europeiska centralbanken: ecb.int

Europe Direct: ec.europa.eu/europedirect

EURLex, EUlagstiftning: eur-lex.europa.eu

EP Legislative Observatory, följ EU-ärenden: europarl.europa.eu/oeil

Kommissionens samråd: ec.europa.eu/yourvoice/consultations

Ordförandeskapet

Lettiska ordförandeskapet, våren 2015: eu2015.lv/

Svenska regionkontor i Bryssel

Central Sweden European Office: centralsweden.se

City of Malmö, EU Office: malmo.se

Göteborgs stads Brysselkontor: goteborg.se

Mid Sweden European Office: midsweden.se

North Sweden European Office: northsweden.eu

Region Värmland European Office: regionvarmland.se/eu

Region Östergötland: regionostergotland.se

Skåne European Office: skane.se

Skånska kommunförbundet: kfsk.se

Småland Blekinge South Sweden: smalandblekinge.se/bryssel

Stockholm Region: stockholmregion.org

Västra Götalandsregionen: vgregion.se/brussels

Övrigt

SKL: skl.se/eu

CEEP: ceep.eu

CEMR: ccre.org

CLRAE: coe.int/congress

EU-upplysningen: eu-upplysningen.se

Kontakt

EU-frågorna är fördelade på Sveriges Kommuner och Landstings olika avdelningar. På varje avdelning finns en eller flera EU-samordnare som ansvarar för att samordna avdelningens EU-bevakning. Internationella sektionen arbetar med intressebevakning av EU-frågor av sektorsövergripande karaktär. Kontakta gärna någon av nedanstående om du vill veta mer om ett visst område.

Arbetsgivarpolitik

Jeanette Grenfors	08-452 74 52	<i>jeanette.grenfors@skl.se</i>
Malin Looberger	08-452 75 58	<i>malin.looberger@skl.se</i>

Ekonomi och styrning

Lena Svensson	08-452 76 45	<i>lena.svensson@skl.se</i>
Mattias Lundback	08-452 76 86	<i>mattias.lundback@skl.se</i>

Juridik

Helena Linde	08-452 79 76	<i>helena.linde@skl.se</i>
--------------	--------------	----------------------------

Lärande och arbetsmarknad

Tor Hatlevoll	08-452 79 69	<i>tor.hatlevoll@skl.se</i>
---------------	--------------	-----------------------------

Tillväxt och samhällsbyggnad

Göran Roos	08-452 74 26	<i>goran.roos@skl.se</i>
------------	--------------	--------------------------

Vård och omsorg

Erik Svanfeldt	08-452 75 78	<i>erik.svanfeldt@skl.se</i>
----------------	--------------	------------------------------

Digitalisering

Per-Erik Nyström	08-452 78 41	<i>per-erik.nystrom@skl.se</i>
------------------	--------------	--------------------------------

Internationella sektionen

Jerker Stattin	08-452 78 37	<i>jerker.stattin@skl.se</i>
Annika Lindberg	08-452 71 63	<i>annika.lindberg@skl.se</i>
Karin Flordal	08-452 78 34	<i>karin.flordal@skl.se</i>
Gabriel Werner	08-452 77 98	<i>gabriel.werner@skl.se</i>
Louise Andersson	08-452 70 97	<i>louise.andersson@skl.se</i>
Dominique Faymonville	08-452 71 04	<i>dominique.faymonville@skl.se</i>
Marcus Holmberg	+32 2 549 08 67	<i>marcus.holmberg@skl.se</i>
Helena Lagerholm	+32 2 549 08 65	<i>helena.lagerholm@skl.se</i>
Kristin Ivarsson	+32 2 549 08 63	<i>kristin.ivarsson@skl.se</i>

På gång inom EU

Våren 2015

Två gånger per år ger Sveriges Kommuner och Landsting ut skriften *På gång inom EU*. Här hittar du information om det senaste som har hänt – och som kommer att hända – inom EU:s institutioner som på ett eller annat sätt påverkar kommuner, landsting och regioner. I den här utgåvan kan du bland annat läsa om den nya sammanhållningspolitiken, TTIP och den digitala inre marknaden. Här presenterar vi också SKL:s prioriterade EU-frågor för 2015.

Beställ eller ladda ner på webbutik.skl.se

ISBN 978-91-7585-233-1